

»Poglejte še vi, kaj je danes
na 8. strani!«

Prvi hladni vetrič ob prevročih cenah

Cene so ob podražitvi konec julija — podražitev je žal bila prvi znanilec gospodarske reforme — v občinah našega področja poskočile dokaj različno. Priznati je treba, da so nekateri občinski skupščine še dokaj odgovorno razumeli svojo vlogo, ki je bila predvsem v tem, da zaščitijo potrošnika. Največ priznanja gre občini Trebnje. Stanje cen po občinskih odlokih (za osnovna živila) je bilo takšno (navajamo najnižje in najvišje cene ter občine):
Beli kruh: Trebnje 190 din, Novo mesto 210 din, Črna Krka: Trebnje 135 din, Novo mesto 148 din, sladkor kristal: Trebnje 290 din, Črna Krka 280 din, sladkor kocke: Trebnje 290 din, Črna Krka 312 din, olje odprto: Krško 466 din, Črna Krka 312 din, olje v steklenicah: Trebnje, Krško, Sevnica 500 din, ostale občine 510 din; moka kvalitete B: bela: Trebnje, Krško, Kočevje 240 din, Novo mesto 244 din; polbela: Trebnje, Krško, Metlika, Črna Krka 190 din, Novo mesto 192 din; črna: Trebnje, Krško in Kočevje 140 din, Novo mesto 144 din; moka kvalitete C: bela: Trebnje 215 din, Novo mesto, Metlika, Črna Krka 222 din; polbela: Trebnje 165 din, Novo mesto, Brežice, Kočevje, Metlika in Črna Krka 170 din; črna: Trebnje 130 din, Kočevje 135 din; govedina: Metlika in Črna Krka 1150 din, Brežice 1450 din; teletina: Metlika in Črna Krka 1300 din, Kočevje, Sevnica 1500 din; svinina: Brežice 850 din, Kočevje 1200 din (navajamo cene mesa s kožinili).
Po odločitvi Zveznega sveta za cene in republiškega izvršnega

sveta Slovenije veljajo za vsa Slovenijo od sedaj naslednje najvišje maloprodajne cene osnovnih živil:
Beli kruh 204 din, polbela 168 din, črna 140 din, sladkor kristal 270 din, sladkor kocka 304 din, olje odprto 168 din, olje v steklenicah 502 din, moka kvalitete B: bela 242 din, polbela 190 din, črna 140 din, moka kvalitete C: bela 220 din, polbela 188 din in črna 132 din.

Maloprodajne marže riza so znižane od 18 na 15 odst., soli od 11 na 12, kave od 20 na 15 in ju-

znega sadja od 28 na 25 odst. Najvišji količnik za izračunavanje akontacije za najemnine ne sme biti višji od 2,1, najnižji pa je lahko 1.

Kot smo izvedeli, so v vseh občinah v trgovski mreži gornje cene takoj po objavi uveljavili. Pričakovati je še republiška in zvezna določila o najvišjih maloprodajnih cenah mesa, premoga in drv za kurjavo. Ob rob tega poročila pa velja napisati, da je dokaj žalostno, da so morali zaradi bezljudnosti cen posredovati republiški in zvezni organi!

Tovariš Sergej Kraigher med volivci v Krškem

V soboto je obiskal Krško zvezni poslanec tov. Sergej Kraigher; najprej se je ustavil v občinski skupščini, kjer so ga seznanili s potekom del za znižanje oz. rebalans občinskega proračuna. V družbi inž. Franca Dragana, Slavka Štribarja in Petra Markoviča je tovariš Kraigher nato obiskal delovni kolektiv CELULOZE, kjer se je podrobno seznanil s problemi prehoda tega kolektiva v nove pogoje gospodarnosti po reformi, s proizvodnjo v tovarni in z nadvse razveseljivo novico,

da kolektiv CELULOZE najresneje razmišlja o tem, da cen svojih izdelkov ne bo povečal, jih bo verjetno celo znižal. Tudi nadomestilo osebne dohodka bodo v tem velikem kolektivu lahko rešili v splošno zadovoljstvo delavcev in nameščenov, do tok surovin zadnje mesece pa obeta podjetju lepo bodočnost.

V kolektivu KOVINARSKO se je tovariš Kraigher seznanil s težavami, ki jih mora premagati to podjetje. Tudi tu se spoznal prizadevanje, da se delovna organizacija dokopije do večje storilnosti in s tem do uspehov na tržišču. — Z obiskom in ugotovitvami v občini je bil tovariš poslanec zelo zadovoljen, čez približno dva meseca pa bo svoje volivce znova obiskal.

Sprejem mladincev v Socialistično zvezo

V taboru obveznikov predvojaške vzgoje na Prevolah je bila v soboto manjša slavnost. Ob zaključku štirinajst-dnevnega dela je predstavnik občinskega odbora SZDL iz Novega mesta po kratkem nagovoru sprejel v vrste Socialistične zveze 100 mladincev. Na osnovi predhodnega družbeno političnega izobraževanja v okviru delovnega programa so se mladinci seznanili z vlogo subjektivnih sil in s svojimi novimi dolžnostmi, ki jih bodo imeli kot člani SZDL.

DRUG NA DRUGEGA MEČEJO KRIVDO...

Kako to, da so najvišje določene prodajne cene brez razmišljanja obveljale kot edine mogoče? — Mar je tržna inšpekcija res brez moči? — Proizvodnja išče »rešitev« samo v poviševanju cen...

bila rešitev v skrajni sili, o tem pa bomo lahko brezno razsojali šele nato, ko bomo imeli v podjetjih podrobne analize posledic, ki jih je izževala reforma!

So inšpekcijski organi res brez moči?

Krivda občin in inšpekcijskih organov in v tem, da so brez moči! V času ko s cenami vsi spekulirajo, inšpekcijski organi

ne morejo posredovati, ker nimajo »zakonite« o sнове. Smešno je slišati, pa je vendar res, da inšpekcija ne more preprečiti prodaje testenin, pralnih praškov itd., katerim so cene preko noči zrasle za 100 odst.! Ti izdelki niso pod kontrolo cen, cene pa je zvišal proizvajalec... Mar naj prepustimo potrošnika ta čas, dokler se ne bo uveljavil na tržišču zakon ponudbe in povpraševanja (to bo trajalo 2 do 3 mesece!) na milost in nemilost oduštvu?

pri kilogramu sladkorja zaslužili 9 din, zdaj pa zaslužijo 26 din, skratka: pozabljajo, da je njihov zaslužek pri osnovnih živilskih proizvodih zdaj vsaj za 80 odst. večji kot prej! Stroški trgovine na drobno pa se prav gotovo z reformo niso povečali za 80 ali 100 odst., toda doslej se še prav noben trgovec ni v potrošnikovo korist odpovedal niti najmanjšemu delčku marže! Najbolj preprosto je bilo vzeti najvišje določene cene kot dokončne, toda to je za potrošnika zelo boleče. Tako ravnanje pa je tudi zelo kratkovidno: vodi nas v novo inflacijo in prav zato v nobenem primeru ni v skladu z duhom gospodarske reforme!

M. JAKOPEC

Prihodnji teden v našem listu:

- Smrt čaka na cesarja
- Parada izgubljene časa
- Obisk v CELULOZI
- Zlata jama ob bazenu
- Gostinstvo na vrtiljaku cen
- Pionirjevo presenečenje

Trgovina ima dvakrat večjo maržo

Zdaj pa še krivda trgovcev: lahko rečemo, da bi morali biti prvi, ki bi doumeli, da je tržišče tudi pri nas postalo prožno, pa pred tem dejstvom kljub temu zapirajo oči. Izgovarjajo se: »Proizvodnja je povišala cene, mi samo prodajamo kot nam je ukazano!« Pri tem pa trgovci na drobno pozabljajo, da so prej pri kilogramu bele moke zaslužili (marža) 17 din, zdaj pa zaslužijo 50 din, da so prej

TAKI SMO

Rekord v nakupovalni mrzlici, ki ga menda ni preselil nihče v Sloveniji, ima nek znani prebivalec ribniške občine: kupil si je nič več in nič manj kot 5 (pet) šivalnih strojev! Drdranje šivanke ga bo spremljalo lahko še onkraj groba. Ljudje, ki so se — pravtako v ribniški občini — založili poleg moke še s pasto za zobe in s pasto za čevlje za več mesecev naprej, bodo imeli verjetno več sreče kot tisti »reže«, kateremu so doma mravlje prišle do 7 vreč sladkorja...

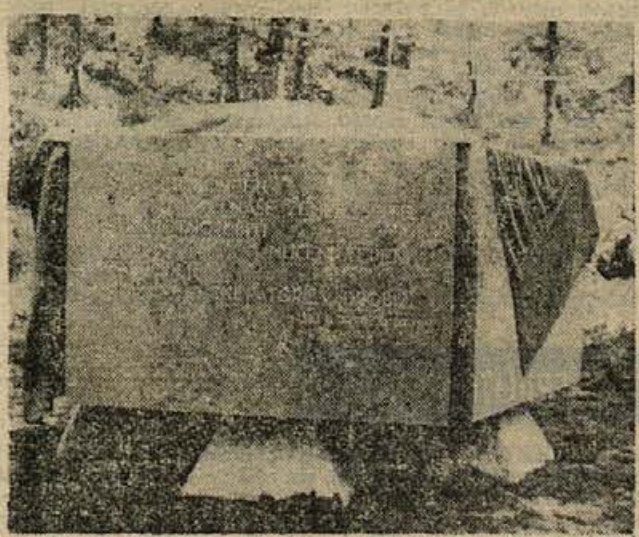
Vroč poletje je verjetno zakuhalo kri kolektivu gostinskega podjetja v Kočevju, da je sredi pasjih dni podražilo nočnine za 200 dinarjev — »ker so se podražila drva«. Svojo » kalkulacijo « bo moral kolektiv zdaj razložiti tudi javnemu tožilstvu.

Včasih so nepošteno peke namakali v posebnih kletkah v vodo, za dolenske navijače cen pa bodo morali kaj učinkovitejšega poskrbeti pristojni organi. V ponedeljek dopoldne so posamezni kmetje na novomeškem trgu zahtevali za meter drv že 10.000 dinarjev! Ker za drva ni prometnega davka, bi smel veljati meter med 5900 do največ 7000 dinarjev.

Kočevje: poklicna kovinska šola

Številnim drugim strokovnim šolam, ki jih je delavska univerza v Kočevju organizirala v zadnjih letih, se bo jeseni pridružila še poklicna kovinska šola, v kateri se bodo vzgajali mladi strokovnjaki v kovinski stroki. Verjetno bo šola delovala tudi za območje ribniške občine.

DU je na področju izobraževanja odraslih dosegla že zelo lepe uspehe. V minulem šolskem letu je bilo v različnih šolah in tečajih prijavih 550, končalo pa jih je 213 študentov.

»Na vseh koncih te naše zemlje spite, strahotno ubiti, mučeni, tepeni za podli okupatorjev drobiž« so besede pesnika Mateja Bora na spominskem kamnu v šentjoški hosti, ki je bil odkrit za letošnji dan vstaje.

Občinski odbori SZDL sprejeli novo naročnino

Potem ko sta uredništvo in uprava Dolenjskega lista pretekli teden predložila vsem 9 občinskim odborom SZDL, solastnikom in izdajateljem našega časnika, 3 možnosti za letošnje rešitev materialnih pogojev za nadaljnje izhajanje domačega pokrajinskega časnika, so v soboto predstavniki ObO SZDL in člani izdajateljskega sveta našega lista sprejeli naslednji sklep: naročnina Dolenjskega lista se s 1. avgustom 1965 poviša za 800 dinarjev, v drobni prodaji pa za 20 dinarjev izvod. Celoletna naročnina znaša potemtakem od sedaj 2000 din, polletna 1000 dinarjev, izvod v drobni prodaji pa 60 din.

DANES POSVET V NOVO MESTU

Danes, v četrtek, sklicujejo občinski sindikalni svet, občinski komite ZKS in občinski odbor SZDL v Novem mestu skupno sejo ob 16. uri v sindikalnem domu. Na seji bodo govorili o uresničevanju stalšče reforme v občini in prilagoditvi gospodarstva in družbenih služb novim gospodarskim načelom.

Trebanjska šola pripravljena

Kakor smo že poročali, bodo v počastitev občinskega praznika trebanjske občine 4. septembra letos odprli v Trebnjem novo šolo. To bo pomenilo dokončno prekinitev s francoježevskim načelom pouka v petih ali šestih stebah, kjer so mladinci do sedaj poučevali. Te dni ureja okolje nove šole.

Sremič je zvišal penzion od 2800 na čez 4000 din

Iz Krškega smo po telefonu zvedeli, da so cene najbolj zdivjale v družbenem gostinstvu. Zasebni gostinci so prve dni slabemu vzgledu sicer malce sledili, vendar pa so cene takoj ko so ugotovili, da ni več gostov spet znižali. V družbenem gostinstvu kljub vsemu vztrajajo pri

preveč zvišanih cenah. V Hotelu Sremič, na primer, je steklenica piva po 240 din! Razen tega so dnevni penzion za goste zvišali od dosedanjih 2800 din na nekaj več kot 4000 din. Tržna inšpekcija zedevo še raziskuje, o izidu pa bomo še poročali. Predsednik občinske skupščine inž. Franc Dragan je gostince družbenega sektorja te dni povabil na razgovor, na katerem bodo skušali doseči znižanje cen.

V Krškem so ugotovili, da moka, ki jo dobavlja podjetje Veležitar iz Celja, ni pravilno deklarirana, ker vreče nimajo oznake, ki bi povedala ali je v njih moka kvalitete B ali C. Inšpekcijski organi razmišljajo o tem, da bi dali podjetje Veležitar v postopek javnemu tožilstvu.

Vreme

OD 12. DO 22. AVGUSTA

Nekako do 15. avgusta lepo vreme. Od 16. avgusta dalje nestalno s pogostimi padavinami, zlasti med 20. in 22. avgustom. Dr. V. M.

Le čemu so testenine za 100 odstotkov dražje?

Potrošnja testenin se je v trgovinah že zdaj, ko so obveljale povišane cene testenin, ki so jih imeli po trgovinah na zalogi, precej zmanjšala. Potrošniki pa so upravičeno razburjeni in negodujejo, ko slišijo, da bodo cene testenin poskočile še precej bolj. Sedanje grosistične cene navadnih testenin se gibljejo od 141 do 168 dinarjev kilogram, cene jajčnih pa od 243 do 287 dinarjev. V skladišču trg. pod. D. Jenjka v Novem mestu smo izvedeli, da že imajo novi cenik testenin, ki so ga dobili od podjetja Zito.

Nove, grosistične cene testenin naj bi bile po tem ceniku takšne: navadne testenine od 315 do 365 dinarjev kilogram, jajčne pa od 445 do 500 din kilogram. Te cene so torej spet za okroglo 100 odst. višje od dosedanjih! Če k prejšnjim cenam prištejemo še 20 odst. maloprodajno maržo, potrošnik torej sploh ne bo mogel kupiti testenin, cenejših od 400 din za kilogram! Sprašujemo se, kam to vodi in pričakujemo takojšnje intervencije pristojnih organov, ki naj potrošnika zaščitijo!

Pivo je za potrošnika predrago

Zeja gre v korak s poletno vročino, nove cene piva pa ne, nekako tako ugotavljajo te dni v Novem mestu? Politiška steklenica velja v Metropoli, Kandiji in v Kavarni na Glav. trgu 200 din, v Ribji restavraciji pa 120 din, v kantini hotela Kandija je 150 din, v gostišču Pri rotovžu pa po 170 din. V hotelu Kandija so že ugotovili, da kaže cene znižati in so v torek, 10. avgusta, o tem že razpravljali, kaj kanijo ostali gostinci pa ne vemo. Odprto pivo v vrčih je napreda (tam kjer ga sploh točijo, seveda!) veliki vrček po 150 in mali po 90 din, v vseh gostiščih enako.

● Zakaj so cene piva tako visoke? Gostinci dobijo steklenico piva po 80 din, liter pa po 120 din. Pri litru piva je treba plačati 40 din občin. prom. davka (od steklenice torej 20 din), nato pa še 22 odst. zveznega prom. davka in prispevka za Skopje. Če velja steklenica piva 180 din, zasluži gostišče pri njem 28 odst. ali 51 din, pri odprtem pivu pa nekaj več kot 80 din od litra. Politiška steklenica piva je obremenjena z 49 din davščin, liter odprtega piva pa z nekaj manj kot 100 din davščin! Za to osvobodilo plačajo je to vsekakor preveč, čeprav moramo v isti sapi poudariti tudi to, da so si novomeški gostinci zagotovili pri pivu kar precejšnjo zaslužke (zlasti tisti, ki ga prodajajo dražje!)

Razliko v ceni že plačanega premoga kijejo premogovniki!

Vest o tem smo prebrali 8. avgusta v Delu, tako pa je zatržil tudi predsednik Mestnega sveta Ljubljane inž. Marjan Tepina, ki je dejal, da bo nove cene premoga uredil zvezni odlok. Potrošniki, ki so premog že plačali, pa ga še niso dobili, ga prejmejo po stari ceni; razliko bo moral kriti premogovnik. Kot smo izvedeli, je novomeška poslovavnica Kuriva od takšnih potrošnikov po uveljavitvi novih cen zahtevala vplačilo dela razlike v ceni in jih potolažila, da naj bodo zadovoljni, saj so nove cene veliko višje...

Šele na drugo opozorilo so znižali ceno

KZ Novo mesto je ob nedavnih podražitvi zvišala ceno žive teže piščancev brojlerjev od 750 din na 1000 din kilogram. To je bilo 3. avgusta. Ker za tolikšno zvišanje cene ni prave osnove, je posredovala tržna inšpekcija, ki je zahtevala naj ceno znižajo na 850 din kilogram. Šele na drugo opozorilo so pri KZ Novo mesto reagirali in ceno znižali. Postopek vsekakor ni ne tistim, ki so bili pobudniki zvišanja, niti kolektivu v čast, saj so cene perutnine pri nas že tako previsoke v primerjavi z ostalimi vrstami mesa!

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

»Ni novi sub sole,« so rekli stari Rimljani — nič novega pod soncem, bi rekli po naše. Nekaj podobnega bi lahko trdili tudi za tisto, kar se je pretekli teden pripetilo po svetu, le da vsakokrat na »višji ravni«. V Vietnamu spricho tega, da si že kar naprej lahko mislimo, kam pelje tamkajšnja ameriška politika, tudi ni nič novega, vsaj za nas ne, ker smo take stvari doživljali na lastni koži.

Na primer pretekli petek so ameriški »marinci« pridrlji v vas Cam Ne v Južnem Vietnamu in jo — požgali. Do temeljev. Taisti marinci so prikolovratili v drugo vas, ki je bila tudi na sumu, da podpira partizane, razglasili (tudi ti razglasajo!), naj se prebivalstvo umakne. Potlej so preiskali vse hiše in privlekli na dan tiste, ki niso slišali za razglas ali pa so se iz strahu poskrili. Postopek je bil kratek. Nekaj rafalov in vsega je bilo konec. Med pobitimi je bila tudi mati s štirimi otroki, ki se ji še sanjalo ni, da je kaj narobe, če doma kuha otrokom. Da, tudi otroke so pobili. Ameriški general Lewis Walt, komandant ameriške mornariške pehote (»marincev«) je priznal za štiri otroke in zraven še pristavil, da »globoko obžaluje, da se je kaj takega primerilo...«

Na svetu pa res ni nič novega. Vse to smo pri nas doživljali pred dobrimi dvajsetimi leti. Zdaj so le uniforme drugačne. Pa modernejša sredstva za pobijanje imajo.

No, glede tega, ali smo se pretekli teden kaj bolj približali pogajanju o Vietnamu, tudi ne bi mogli kaj preveč spodbudnega povedati. Tipanja na levo in desno je bilo veliko in nekateri komentatorji imajo že občutek, da smo v pribli-

no takšnem obdobju kot tik pred začetkom pogajanj v Pan Mun Jumu, kjer so se nazadnje le dogovorili, da končajo vojno na Koreji. Zlasti je opaziti dejavnost nevezanih držav in prav od tod je tudi pričakovati najbolj konstruktivne pobude za rešitev te krize, ki se vsak hip lahko spremeni v splošno uničevanje človeštva.

V Zambiji je bil ta teden etiopski cesar Haile Selassie ter sta sku-

pa tudi še ni znan Johnsonov odgovor v celoti. Torej je bolje, če čakamo.

V Grčiji tudi pretekli teden niso rešili vladne krize. Zgodilo se je, kar so že prej pričakovali, da je Novasova vlada padla, še preden je bila ustoličena. Kralj je nato povelj mandata za sestavo vlade Stefanopulosu, ki je prav tako član unije centra. Ta pa je vrnil mandat, ker je parlamentarna skupina te stranke tako sklenila v pričakovanju, da bo kralj povsem popustil in oklical Papandreu za premiera. To pa se ni zgodilo in zdaj, ko to pišemo, le ugibamo, da bo kralj najverjetneje zaupal sestavo vlade osebnosti izven parlamenta, ki pa mora po ustavi v šestih mesecih razpisati nove volitve. Vendar že sam padec Novasove vlade kaže na to, da mladi kralj, ki mu je komaj 25 let, le ne more čisto po svoje upravljalati dežele.

V Sudanu pa je pretekli teden potekel ultimatum upornikom na jugu, ki bi do petka morali položiti orožje. Tega niso storili in že so prišle vesti, da se vlada v Kartumu pripravlja na veliko ofenzivo na jug. Torej skušajo tudi tokrat z vojsko rešiti politični problem, ki pa ga tudi leta 1955 z vojaško silo niso rešili, čeprav so upor takrat s silo zadušili. Jug ni dobil tega, kar upravičeno pričakuje: enakopravnost in gospodarsko pomoč za razvoj. Tako se sudanski jug spreminja ne le v žarišče spopada med arabskim severom in črnim jugom ampak tudi zaradi tujege vmešavanja utegne postati kmalu nevarno žarišče nemirov tudi v tem delu Afrike.

Pa smo v Sudanu tam kot leta 1955. Ali res nič novega?

Ali res nič novega?

paj z zambijskim predsednikom Kennethom Kaundo zapisala v sporočilo o obisku, da bosta storila potrebne korake za rešitev vietnamske krize. Tudi ni mogoče prezreti obiska ganskega odposlanca v Hanoi, kjer se je pogovarjal s predsednikom Ho Si Minhom in ki je prinesel ganskemu predsedniku Nkrumahu pismo iz Hanoia. Potlej je Nkrumah pisal ameriškemu predsedniku Johnsonu, vendar o vsebini pisma ni še nič znanega, vedo le, da gre za vietnamsko zadevo. Johnson je sicer povedal, da bombardiranja Severnega Vietnama ne bo ustavil, niti ne ukazal svojim vojakom, naj se umaknejo iz Vietnama, dejal pa je, da bodo ZDA »pozdravile vse, kar bi ganski predsednik mogel storiti v svoji mirovni misli v Hanoi«. Torej se bo Nkrumah najbrž sam odpravil v Hanoi. Sicer

Z JAVNE TRIBUNE O URESNIČEVANJU REFORME

SLABA MOKA IN DRAG KRUH V SEVNICI

Mimoli petek je bila v Sevnici javna tribuna o izvajanju gospodarske reforme. Tribune so se udeležili poslanci Božidar Gorjan, Elka Grlice, mr. ph. Albin Zumer, Rudi Stopar in podpredsednik občinske skupščine Sevnica Franc Molan.

Uvodne besede je spregovoril tov. Božidar Gorjan, nato pa sta s podpredsednikom odgovarjala na vprašanja občanov o gospodarski reformi. Občani so zlasti govorili visoke cene kruha (bel kruh 208 din, čeprav je IS določil najvišjo ceno 204 din!) ter slabo kvaliteto moke. Položaj je toliko težji zaradi monopolne države položaja celjskega VELE-

ZITARJA. V trgovinah ni moke, ki bi po kvaliteti in izbiro odgovarjala potrebam potrošnikov, pri čemer malo-marno dobavljajo mlevskih izdelkov ni izključena.

Občani so kritizirali predlog elektroindustrijskih podjetij o plačevanju električne energije za individualna gospodinjstva. Po teh novih tarifah naj bi se poleg povišane cene za kilovatno uro plačeval še dodatek za prostornino stanovanja. Občani menijo, da bo tako obračunavanje prizadelo predvsem take potrošnike, ki porabijo malo električne energije.

Občinska skupščina je določila najvišje nivoje cen za

svoje področje. Zdaj je odvisno od zavesti upravljalcev v delovnih organizacijah kako bodo gospodarili, da ne bosta prizadeta niti proizvajalec, niti potrošnik.

Tovariš Molan je poudaril, da je izvedba gospodarske reforme stvar vseh občanov in ne samo njihovih predstavnikov! Tribuno so sklicali zato, da so ljudje poslanci lahko neposredno povedali svoje opazke in mnenja.

A. ZELEDNIK

Pročite domači tednik bratu ali sinu, ki je pri vojaki!

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

■ V BOLIVIJ SO UKINILI IZREDNO STANJE. Predsednika vojaške junte Rene Barrientosa in generala Alfredo Ovando sta ukinila izredno stanje v Boliviji, ki je trajalo dobra dva meseca. Uvedli so ga zaradi odpora rudarjev, ker je vlada odpustila nekaj sto rudarjev in so morali poslati vojaštvo v rudnike kosila.

■ VAL STAVK V URUGVAJU. Delavci in študentje v Urugvaju so pretekli teden demonstrirali proti gospodarski politiki predsednika Beltrana. Sam predsednik je priznal, da so državne blaginje prazne in hoče uvesti klasično predsedniški sistem vladanja. Delež je zjel val stavk in okrog 90.000 delavcev in uslužbencev zahteva izboljšanje gmojnega položaja.

■ ŽIVILA NA KARTI V INDIJI. V sedmih indijskih mestih, ki štejejo več kot milijon prebivalcev, so zaradi pomanjkanja hrane uvedli karte. Na karte dobe ljudje riž in žito.

■ SINGAPUR NEODVISEN. — Singapur, nekdanji živce britanskega imperija, je pretekli teden oklical neodvisnost. Izstopil je iz Malezijske federacije, kateri se je pridružil komaj pred dvema letoma. Malezijski premier je izjavil, da je Singapur izstopil zaradi številnih razlik med osrednjo in singapursko vlado, ki so se povečale zlasti zadnje čase. V Londonu pravijo, da je odločitev stvar singapurske vlade, dobili pa so zagotovilo, da bo britanska vojaška baza s 50.000 vojski tudi v prihodnosti ostala na otoku, kar pa je za Britance vsekakor najbolj važno. Zanimivo je še, da je indonezijska vlada takoj izjavila, da bo priznala neodvisni Singapur, s čimer hočejo nekateri reči, da so bili tudi indonezijski, če ne še kakšni drugi prsti vmes.

■ AZIJSKO-AFRISKA KONFERENCA BO SPET PRELOŽENA? Tega se najbolj boje v Alžiru in si na vso moč prizadevajo, da bi preprečili udeleženko konferenco, naj se glede datuma ne premislijo. Gana je namreč predlagala, naj bi jo odložili na kasnejši čas, češ da čas še ni dozorel, in da uspeh konferenca še ni povsem zagotovljen. Sama tudi predlaga, naj bi odložili konferenco šefov afriških držav, ki bi se morala začeti prvega septembra v Akri, ker tehnično še ni dovolj pripravljena. Alžirska vlada pa je navezala stike z vsemi udeleženkami druge azijsko-afriške konference ter jih prepričuje, naj jih ne moti, če bi bila morda konferenca šefov afriških držav res odložena, da to pač ni v neposredni zvezi z drugo azijsko-afriško konferenco. Alžirski vladi se pridružuje še nekaj drugih.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

● STROGI UKREPI PROTI SPEKULACIJAM. Javna tožilstva so že uvedla postopek proti nekaterim gospodarskim organizacijam in odgovornim osebam zaradi neupravičenega zviševanja cen in spekulacij. Nekateri v prehodnem obdobju, ko reforma še ni mogla priti do pravega učinka, ker ni mogoče odpraviti vseh nesorazmerij našega gospodarstva čez noč, navijajo cene, misleč, da bodo tako rešili vse svoje probleme. Medtem pa postaja vse bolj jasno, da nizke produktivnosti, slabe organizacije, neizdelanega sistema delitve po delu itd. ni mogoče reševati z višjimi cenami.

Da bi preprečili nadaljnje divjanje cen čez prvotno predvideno raven, si je zvezni izvršni svet vzel pravico, da določi najvišje plafone cen tudi tistih predmetov, kjer so bile za to pooblaščen občinske skupščine. Tako je nedolgo tega izdal odredbo o oblikovanju cen svežega mesa in tako prisilil občinske skupščine, da so morale zvečina popravljati svoje odločitve in predpisati precej nižje cene svežega mesa. Tudi izvršni svet Slovenije je zahteval, da znižajo cene nekaterih artiklov na prvotno predvideno raven.

Osrednji slovenski dnevnik »Delo« je začel obsežno akcijo proti navihalem cen in večkrat zahteval ostre ukrepe proti krivcem. Pozval je tudi občane, da naj sodelujejo pri nadzorstvu cen in prijavljajo krivce javnim tožilstvom.

● JESENISKA ŽELEZARNA: NE PO STAREM! Na seji delavskega sveta jeseniške železarne so se pogovorili o konkretnem akcijskem programu nadaljnjega razvoja v

razmerah gospodarske reforme. Pravilno so ugotovili, da rešitve ne bi smeli iskati v zviševanju cen, temveč v izboljšanju poslovanja, v povečanju produktivnosti, v znižanju stroškov itd. Razveseljivo je, da se je v zadnjem času odločilo že več slovenskih podjetij, in to večjih, za takšno, po našem mnenju povsem pravilno pot nadaljnega razvoja.

● TITO NA OBISKU V DALMACIJI. Prebivalci Splita in drugih krajev so bili

Stroge kazni za krivce

nemalo presenečeni, ko so zvedeli, da se mudi pri njih na obisku tovariš Tito. Imel je več razgovorov s predstavniki družbenopolitičnih skupnosti in gospodarskih organizacij — predvsem o vprašanjih v zvezi z gospodarsko reformo. V nedeljo je obiskal tudi Sinj, kjer so proslavljali 250-letnico sinjske alke. Prisostvoval je tradicionalnemu tekmovalstvu alkarjev in zmagovalcu izročil srebrni ščit. Naslednji dan se je mudil na obisku pri prebivalcih otoka Hvar.

● VEČ SKRBI IZOBRAŽEVANJU VAJENCEV. Število vajencev v gospodarstvu je iz leta v leto stagniralo, če ne celo nazadovalo. Posebno se je zaostrilo to vprašanje v času, ko so s posebnim zveznim predpisom posegli v doslej neurejen sistem na-

grajevanja vajencev. S tem predpisom je določeno, da bi vajenci prejeli 50 odst. povprečnih osebnih dohodkov ne kvalificiranih delavcev v gospodarski organizaciji oziroma 80 odst. v zaključnem letu. Marsikje so takoj prenehali sprejemati nove vajence, češ da je to za njih predrago. V resnici pa bi morali iskati rešitev drugje: v ustrezni izbiri kadrov, v večji skrbni izobraževanju vajencev itd. Če bodo tako delali, vajencev za njih ne bo predrago, kot sedaj ugotavljajo.

● UMRL JE DR. FRANC PETEK. V 81. letu starosti je umrl znani koroški slovenski politik, ki je desetletje vodil našo narodno manjšino v Avstriji. Pokojnik ima velike zasluge za to, da je na Koroškem še zmeraj tako živa in vsepovsod prisotna slovenska narodna zavest.

● STALNA KONFERENCA MEST. V razpravi o problemih cen komunalnih storitev je sodeloval tudi član zveznega izvršnega sveta Kiro Gligorov. Med drugim je dejal, da s cenami za sedaj še ni mogoče rešiti dolgoročnih problemov razširjene reprodukcije v komunalnem gospodarstvu. Ko je odgovarjal na očitke tisku, češ da neupravičeno kritizira občinske skupščine zaradi neutemeljenega zviševanja cen, je dejal, da so taki očitki neupravičeni in da je fisk pravilno ravnal. Res je, da snaga, voda, urejen promet tudi predstavljajo življenjski standard, toda to ne pomeni, da je mogoče naenkrat urediti vse dolgoročne probleme komunalnega gospodarstva, probleme, ki terjajo daljši rok.

»HMELJNIK« je dokaj hitro znižal cene...

V trgovskem podjetju Hmeljnik v Novem mestu so takoj ko je prišlo do povišanja cen nekaterih artiklov tudi sami povišali cene vina, piva in brezalkoholnim piščam v nadrobni prodaji povprečno za 12 odst. Takrat ni bilo pri roki pravih meril, pa so zvišali tudi oni, ker so zviševali drugodi... Nova cena za steklenico piva v nadrobni prodaji je bila 140 din, za liter evička 330, belega namiznega 260, grajske črne 290 in namiznega rdečega vina 240 din.

Nove cene so se zelo hitro odrazile na potrošnji. Piva so prej prodali po 25 do 30 zabojev na dan, po zvišanju cene pa v tednu dni vsega 15 zabojev... Ker je bila nevarnost, da se bo pivo pokvarilo, so ga nato znižali za 20

dinarjev pri steklenici in odtlej je v nadrobni prodaji v njihovi trgovini po 120 din, pa tudi vina so znižali: eviček na 300, belo namizno na 260, grajsko črno na 280 in namizno rdečo na 220. Glede izgovora, ki ga te dni slišimo v gostiščih: »Hmeljnik je podražil, pa smo morali tudi mi!« pa toliko: pri Hmeljniku so povedali, da pri njih ne jemlje vino noben novomeški gostinec razen okoliških, le Ribja restavracija in Kavarina manjše količine. Za gostince imajo na zalogi dovolj evička po 240 din (na debelo), a ga ti ne marajo, čeprav potrošniki v Hmeljnikovi prodajalni na drobno prav po tem evičku zelo radi posegajo!

Cenejši kruh v Kočevju

V Kočevju so, sledeč zvezne predpise, znižali prodajno ceno kruha. Poročali smo že, da je bil bel kruh pred določitvijo novih cen začasno po 190 din kilogram, nato pa je skupščina odobrila prodajno ceno 210 dinarjev.

Te dni so ceno znižali na 200 din za bel kruh, črn pa je še vedno po 140 dinarjev. V Kočevju bodo znižali tudi cene mesa, kakor predvidevajo zvezni predpisi, prav tako pa bodo delno znižane marže za nekatere artikle v trgovini. Po novem so drva v maloprodaji po 5900 dinarjev kubični meter, ker se od njih ne plačuje prometni davek.

Ali trebanjske mladine reforma ne zanima?

3. avgusta je bila v Trebnjem javna tribuna občanov. Prisostvovala sta republiška poslanca Marija Vrančar in Franci Kolar. Občani so z zanimanjem poslušali tovariša Kolarja, ki je obširno obravnaval pomen in vzroke gospodarske reforme. Zanimanje je bilo tolikanj večje, ker občanom do zdaj ni še nihče s tako živo besedo pojasnil sprememb. Najbolj nerazumljivo pa je, da razgovoru ni prisostvovala mladina. Nehote se sprašujemo: Ali trebanjske mladine reforma ne zanima? Nedvomno zadene reforma vsakega občana, zato bi jo morali razumeti vsi, zlasti se mladi ljudje, naj bodo to delavci ali študentje. A. S.

Nižje cene prašičev v Novem mestu

Na zadnji novomeški sejem so pripeljali 895 prašičev. 874 jih je bilo mlajših od treh mesecev: te so prodajali od 5000 do 10.500 din. Starejše živali so prodajali po 11.000 do 21.000 din. Vsega skupaj so kupci — bili so pretežno iz bližnje okolice — kupili 431 prašičev. Cene so bile tokrat nekoliko nižje od prejšnjih.

780 prašičev na brežiškem sejmu

Na sobotni sejem prašičev v Brežicah je bilo pripeljanih 780 živali: 750 prašičev je bilo starih manj kot tri mesece. Od teh je bilo prodanih 120. Povprečna cena za kg žive teže je bila 600 din. Od 30 prašičev, starih nad 3 mesece, so jih prodali 12. Njihova cena se je gibala od 450 do 500 din za kg. žive teže.

KOČEVSKA V BOJU ZA SVOBODO

Na osvobojenem ozemlju Kočevske, v dolini Kolpe in dolini Drage, je bilo v letih 1944 in 1945 najtežje vprašanje prehrana prebivalcev. Ljudje so dobesedno gladovali, jedli so krompir in kole-rabo brez soli in brez maščobe. Nemci in domobranec pa so prebivalcem na svojih roparskih pohodih pobirali še tisto, kar so imeli.

Življenje je bilo v tistih dneh res zelo težko, vendar ljudje niso obupovali. Lačni in bedni so se borili neustrašeno naprej. Zbirali so za partizane vse kar so mogli, od zelišč, sena, sadja, žganja in ostalega kar so mogli dobiti ali pridelati na opustošeni kočevski zemlji in okoli požganih domov.

Pero, spominj in človeška misel ne bodo mogli nikdar popisati vsega tistega, kar se je v letih težkega boja dogajalo po naši zemlji. Težko

je z besedo opisati junake, borce in borke, ki so padali v spopadih po naši zemlji in njihova junaštva. Umirali so v zavesti, da se borijo za nov, pravičnejši svet in za nov pravičnejši red, v katerem bo lahko živel vsak delovni človek. Umirali so brez besed v

Piše: PETER ŠOBAR

najtežjih mukah, če so padli v roke okupatorjem in domo- mačim izdajalcem. Vsi, ki smo ostali živi, smo padlim junakom dolžni največjo zahvalo!

Svoboda

Ob osvoboditvi 1945. je bila Kočevska redko naseljena ozemlje in ena sama velika ruševina. Po vojni so začeli

Novoteks, Labod in Pionir niso čakali!

V sredo, 4. avgusta, so družbeno politične organizacije novomeške občine pripravile v dvorani sindikalnega doma štiri posvetovanja s predstavniki gospodarskih organizacij novomeške občine o prilagajanju zakonjeni gospodarski reformi. Vsa posvetovanja, razdeljena po posameznih panogah, je vodil poslanec zveznega zbora skupščine SFRJ LUDVIK GOLOB.

Namen posvetovanj je bil ugotoviti, kako daleč so gospodarske organizacije novomeške občine pri vključevanju v nove pogoje gospodarjenja. Žal moramo že v začetku tega sestavka napisati, da se vse prepočasno vključujemo v gospodarsko reformo, saj se večina delovnih organizacij na reformo ni pripravila, kljub številnim, skoraj enomesečnim razpravam bodisi v skupščinskih organih, bodisi v družbeno političnih organizacijah.

Minula posvetovanja so namreč pokazala, da je v novomeški občini le nekaj podjetij, ki imajo izdelane koncepte in vsaj delne programe za gospodarjenje v novih pogojih. Med podjetja, ki že v pričakovanju reforme niso držala roke v žepih,

marveč so čas pred samo uzakonitvijo ekonomske reforme izkoristila za razmišljanja o intenzivnosti proizvodnje in možnostih za povečanje produktivnosti, lahko v novomeški občini uvrstimo le tekstilno tovarno NOVOTEKS, tovarno perila LABOD, Splošno gradbeno podjetje PIONIR in še nekatera.

Kakovost in produktivnost: vodilo v NOVOTEKSU

Za NOVOTEKS velja, da si je s solidnim poslovanjem v zadnjih letih ustvaril ugodno perspektivo tudi za v prihodnje. Povedati je treba, da so po kakovosti izdelkov že dosegli srednjeevropsko povprečje, po produktivnosti

pa so se mu že zelo približali. V ilustracijo naj omenimo nekaj podatkov iz letošnjega polletnega poslovnega poročila. Medtem ko so izdelali lani povprečno 95,67 odstotka tkanin prve kakovosti, znaša v letošnjem prvem polletju odstotek prvokvalitetnega blaga že 97,3 odstotka, pri tkaninah iz česane volne pa celo 98,92 odstotka.

Tudi storilnost je v letošnjem prvem polletju močno porasla. Tako so v predilnici zabeležili v primerjavi s povprečjem lanskega leta za 20 odstotkov več preden na uro, v tkalnici za 8,7 odstotka več votkov na uro in v apreturi za 15,2 odstotka več metrov gotovega blaga na uro, medtem ko so izkoriščanje statev letos izboljšali oziroma povečali za 3,5 odst.

Ob vsem tem so dosegli letos za 35 odstotkov večji čisti dohodek kot lani. Hkrati pa je treba upoštevati, da so letošnje uspehe dosegli ob 45 urem delovnem tednu. Podatek, da so ob 2 odst. povečanju delovne sile dosegli za 11,9 odstotka večji neto produkt kot lani kaže, da so si z dobrim gospodarjenjem zagotovili tudi že prehod na 42-urni delovni teden.

Doseženi uspehi seveda samoupravne organe v Novoteksu niso uspavali. Sklenili so čimprej usposobiti za proizvodnjo predilnice sintetične preje v Novem mestu, kjer bodo lahko zaposlil vso odvisno delovno silo. Nadalje naj bi brez zastoja v proizvodnji preselili strojni park apreture v nove prostore in s tem izboljšali pogoje dela, tehnološki postopek in oplenitvenje tkanin. Vzporedno s tem bodo izboljšali še organizacijo dela skupnih služb in vključili v nagajanje po delu tudi vsa delovna mesta v podjetju, na katerih osebni dohodki zaposlenih še niso odvisni od njihovega dela. Vsi ti ukrepi bodo — kot računajo v tovarni — omogočili prehod na 42-urni delovni teden in hkrati povečanje produktivnosti za kakih 15 odstotkov.

LABOD išče rešitev v novem pristanu

Tovarna perila LABOD se za zdaj sicer še bori s težavami, ker je v sedanjih delovnih prostorih močno utišana, vendar računajo, da bodo še letos uspeli dograditi nov objekt, ki bo omogočil boljšo organizacijo dela, povečanje storilnosti in vzporedno tudi osebnih dohodkov. Zapisati velja tudi, da so že zdaj uspeli znižati bolovanja kar za 43 odstotkov v primerjavi z lani. Nedvomno pa je res, da se bodo morali zgleovati po najboljših konfekcijskih podjetjih v državi, če se bodo v hudi konkurenci hoteli obdržati na tržišču. Zato bo bržčas treba revidirati tudi norme in povsem izkoristiti notranje rezerve.

Montažni elementi bodo pocenili gradnje, pravi SGP PIONIR

Tudi pri Pionirju so že v začetku leta začeli proučevati organizacijo podjetja in z znižanjem števila zaposlenih ter z notranjimi premeščitvami, predvsem iz režije v proizvodnjo, uspeli prihraniti okoli 150 milijonov dinarjev. Njihovi samoupravni organi se popolnoma zavedajo, da je edina rešitev za uspešno vključitev v gospodarsko reformo v večji produktivnosti in zniževanju režije. To jim med drugim narekuje tudi močna konkurenca v gradbeništvu, prav tako pa še nove, precej višje cene gradbenega materiala. Zavoljo tega so se odločili tudi za montažni in polmontažni si-

stem gradenj. V ta namen so se skupno s petimi drugimi gradbenimi podjetji v Sloveniji vključili v združenje GIPOS. Računajo, da bo moč po novem sistemu znižati število produktivnih ur iz dosedanjih 42 ur za m² na 20 do 25 ur za isto količino dela in seveda dela tudi ustrezno poceniti.

»Bo že kako!«

Domala za vse ostale gospodarske organizacije v novomeški občini pa velja, da ocenjujejo nastali položaj le s statičnimi izračuni na sedanjih ravni proizvodnje ali pa sploh nimajo izdelanih nobenih kalkulacij, niti izračunov strukture dohodka v novih pogojih, ker menijo, da »še niso znani vsi elementi, ki bodo vplivali na dohodek podjetja« itd. Najbolj kritično je v manjših delovnih organizacijah na pol uslužnostnega značaja, kot so n. pr. Remont v Straži, Podgorje v Sentjerneju in podobne, kjer enostavno pravijo — »bo že kako!« Računajo namreč, da bodo lahko nekaj pridobili z višjimi cenami za usluge, ne da bi hkrati razmišljali tudi o boljši organizaciji dela in notranjih rezervah.

»Halo, za koliko lahko povečamo osebne dohodke?«

Doslej so prilagajanju novim ukrepom v večini podjetij posvetili premalo pozornosti tudi samoupravni organi in družbeno politične organizacije. Leti bi morali od svojih strokovnih služb zahtevati analize o stanju in perspektivi podjetja, da bi lahko stvarneje posegali v razpravo o prilagoditvi ukrepom gospodarske reforme. Seveda pa je marsikje trenutno stanje še težje, ker na sploh primanjkuje strokovnjakov, zlasti se v manjših delovnih organizacijah lesne, obutvene, elektro in kovinske industrije. Če pa vodilni ljudje iz podjetja n. pr. telefonirajo občinski politični organizaciji, za koliko naj pri njih zvišajo osebne dohodke, so s tem pač dovolj zgovorno pokazali, kje so v prilagajanju novim pogojem gospodarjenja in kaj lahko od takega vodilnega in strokovnega kadra v podjetju pričakujemo! Značilen primer so tudi vsi obrati kranjske IS-KRE na Dolenjskem, ki pravzaprav še ne vedo nič določene kako in kaj bo. Kot so povedali na posvetovanju, se centralni delavski svet podjetja še ni sestel, da bi razpravljal o novem položaju, čeprav so se že doslej borili z velikimi težavami, medtem ko obrati sami na gospodarjenje v sedanjem sistemu organizacije podjetja nimajo posebnega vpliva.

Potreben je odločen pritisk družbeno-političnih organizacij

Spričo takih ugotovitev bodo morale družbeno politične organizacije bržčas močno pritiskati strokovne službe in vodstva podjetij, da bodo čimprej pripravile vse potrebne analize in izračune za samoupravne organe, ki bodo šele na podlagi teh lahko konkretno spregovorili o položaju in perspektivi delovne organizacije ter sprejeli tudi potrebne ukrepe znotraj kolektiva za intenzivnejšo proizvodnjo in uspešno poslovanje v novih pogojih gospodarjenja.

Gospodarskim organizacijam, ki pa še vedno samo čakajo na »jasnejši položaj« in morda celo na neke rešitve od zgoraj, ne da bi se same vključile v iskanje pravih rešitev in notranjih rezerv, ki nedvomno obstajajo, se bo tako »delo« slej ko prej maščevalo.

di iz mesta ne uhajajo več drugam. Prebivalci so se ustalili, mladi rod ki raste in se razvija, pa po pripovedi odraslih pomni težke boje in vse žrtve, ki jih je to področje darovalo za svobodo.

Za svobodo Kočevske je bilo prelitih veliko solza, krvi in darovanih brez števila žrtve. Najtežje dni je Kočevska doživljala v letih fašistične okupacije. Od 8000 prebivalcev, ki so v letu 1941/42 ostali na Kočevskem po oselitvi Nemcev, je padlo 2000 ljudi v boju za svobodo.

Tega mladi rod in novi rodovi ne bodo mogli nikdar pozabiti. Spomeniki iz NOB, razsejani po vsej Kočevski, bodo vedno spominjali na to. Čas hitro beži, pa tudi življenje z njim. Ljudje marsikaj radi pozabimo, toda tega, da smo si svobodo priborili s tolikšnimi in s tako težkimi žrtvami, ne bomo pozabili nikoli!

ČRNOMELJ: čim manj dvojnih pogledov!

Premog v roke potrošnikom – V mesnice cene kategoriziranega mesa – Bodo denarni fondji kos podražitvi? – Najvišje cene za drva in meso določene na prihodnji seji ObS

4. avgusta je tudi občinska skupščina določila najvišje cene nekaterim živilom in premogu. Belo moko smejo poslej prodajati do 242 din/kg, kruh do 212 dinarjev, sladkor 280 in jedilno olje do 510 din. Za premog so določene tri najvišje cene: kosevec 10.400 din/tona, orehovec 8.000 din in premog v kockah 9.400 din. Od 1. avgusta prodaja kanizarski rudnik premog neposredno potrošnikom. Najvišje marže prehambenim artiklom v malo prodaji so med 12 (sol in jedilne maslobo) in 35 odstotka (banane). Cen za drva in meso še niso določili, ker še niso ustaljene odkupne cene za to blago. Menijo pa, da bodo cene mesa približno take: govedina po 1390 din/kg, telečnina 1500 in svinina 1100 din.

Preden je skupščina potrdila ustrezen odlok, so odborniki izrekli prenekatere besede na račun podražitev. Če so pordavljali reformo, ki smo jo začeli izvajati z novimi cenami, pa se niso mogli

sprijazniti s tem, da ima vsaka občina drugačne cene. Prenekaterega je zaskrbelo, ali bodo podražitvi kos denarni fondji delovnih ljudi. Cedeje več je tako imenovanih dvojnih pogledov na podražitve, ko poskušamo kot proizvajalci svoje izdelke čimdražje prodati, se pa v isti sapi upiramo visokim cenam kot potrošniki. Napačno je tudi, da hočejo premmoge delovne organizacije prikriti nesposobnost gospodarjenja z najvišjimi možnimi cenami. Družbena kontrola bo morala biti budna kot le kdaj in špekulante občutno kaznovati.

Občinska skupščina se bo kmalu spet sestala in določila najvišje prodajne cene vsem drugim artiklom, ki so tokrat spričo različnih vzrokov izpadli iz odloka. Zlasti preudarno bodo morale biti oblikovane cene mesu, oziroma cene po kategoriji mesa. S sedanjim prodajo mesa v Črnomlju in drugih krajih potrošniki niso bili zadovoljni, ker niso vedno dobili tistega,

za kar so morali globoko poseči v žep. Če bo meso kategorizirano, pa negodovanja ne bo več.

Davek na lastninsko pravico

V črnomaljski občini je začel veljati odlok, po katerem je treba pri prenosu lastninske pravice do vrednosti 100.000 dinarjev plačati 5 odstotkov, za vrednost nad 3 milijone dinarjev pa 15 odstotkov prometnega davka.

Stanarine in najemnine v Črnomlju

Od 1. avgusta dalje bodo tudi v črnomaljski občini plačevali akontacije na nove stanarine in najemnine. Za stanovanje, ki je bilo zgrajeno do leta 1960, se bo stanarina oziroma najemnina povečala za 100 odstotkov, za stanovanje, sezidano po letu 1960, pa bo plačilo manjše. Revalorizacijo stanovanj bo opravil stanovanjski sklad do 30. oktobra letos.

KOČEVJE: šolstvo še vedno zaostaja

Osnovna značilnost šolstva v kočevski občini: dolgotrajno životarjenje in raztresenost šol – Znatnejše investicije prvič po vojni – Kriti so le najnужnejši režijski stroški – Se bosta osemletki v mestu združili?

Nedavno je občinska skupščina Kočevje obravnavala poročilo sveta za šolstvo o problematiki šolstva v občini. Osnovna značilnost šolske mreže v občini je razsežnost, ki preprečuje smotrnejše organizacije šolstva, po drugi strani pa je dosedanje dolgotrajno životarjenje šolstva velika ovira za hitrejši, gospodarstvu primernejši napredek te dejavnosti.

V občini so tri osemletke – dve v Kočevju in ena v Farli, gimnazija, posebna osnovna šola, glasbena šola, jeseni pa bo pričela z delom tudi kovinska poklicna šola pri delavski univerzi, ki je v celoti prevzela izobraževanje odraslih. Večina učencev je v Kočevju oziroma okolici, saj je od skoro 3.000 učencev nad 1.680 otrok v šolah v mestu. Od leta 1960 se je število otrok v mestu povečalo za 14 odst., še večji dotok pa bo možen z dograditvijo nove šole s prevozi iz okoliških krajev.

Preteklo leto oz. letos so bile prvič po vojni uporabljene za šolstvo večje investicije. Preuredili in opremili

so nekatere prostore gimnazije in dogradili šolo na Travi, za kar se porabili skoro 11,5 milijona dinarjev, vendar pa je šla večina sredstev, namenjenih za šolsko dejavnost, predvsem za izboljšanje osebnih dohodkov prosvetnih delavcev. Večja sredstva sklada za šolstvo so letos omogočila povečanje osebnih dohodkov v primerjavi s preteklim letom, zmanjkalo pa je denarja za različne dopolnilne dejavnosti šol. Letos so šole opustile zaradi podražitev skoro vsa popravila, da lahko krijejo najnужnejše režijske stroške. Vendar pa bi bilo nekatere šole (Stara cerkev, Fara, Predgrad) treba nujno popraviti.

Kočevska občina bo poslej sodelovala tudi pri financiranju šol v Plešah in Čabru na Hrvaškem, ki ju obiskuje precej otrok Gornje iz Kolpeške doline.

V preteklem šolskem letu je bila na vseh šolah organizirana vrsta tečajev in drugih oblik izvenšolskega dela, ki so vključevala večino učencev. Čeprav so učni uspehi

na šolah nekoliko boljši od prejšnjih let, še vedno niso zadovoljivi. Najslabši uspehi so v šestih razredih, v katerih je izdelalo razred komaj 60 do 68 odstotkov učencev. Šolsko obveznost je zaključilo na vseh šolah 337 učencev, od tega pa v osmem razredu komaj 177, vsi ostali pa v 5. do 7. razredu. Kje in kako naj se fantje in dekleta, ki so zapustili šolske klopi, zaposlijo? V uk bo menda šlo 60 učencev, zaposlilo se jih bo 30, 17 pa bo dobilo stipendije. Kaj pa drugi?

Posebna komisija, ki jo je občinska skupščina imenovala že preteklo leto, je temeljito pregledala organizacijo šolstva v občini. Med drugim so razpravljali tudi o združitvi obeh osemletk v mestu. Ko so pregledali vse prednosti dveh in ene same osemletke, so bili mnenja, naj bi za sedaj ostalo še po starem. Združena šola bi imela okrog 2.700 otrok in velik pedagoški kolektiv. Morda bi lažje razmišljali o združitvi oziroma o drugačni organizaciji šolstva v mestu po zgraditvi nove šole, ki bi v dveh izmenah lahko sprejela 1.200 učencev.

V CIGAVEM ŽEPU JE ZDAJ RAZLIKA?

Zakaj ni bilo pralnih praškov v Brežicah?

V brežiških trgovinah so zaloge spet normalne – V gostiščih so pretirano povišali cene vina in piva, čeprav do tega niso bili upravičeni!

Pomanjkanje pralnih praškov je v zadnjih treh tednih brežiške gospodinje najbolj prizadelo. Pot jih je vodila iz trgovine v trgovino, vendar brez uspeha. Pralnih

praškov je zmanjkalo že dober teden pred inventuro in tiste, ki se niso pravočasno založile z njimi, so ostale praznih rok. Na srečo je bilo vsaj mila dovolj.

Pomanjkanja pa ni povzročil samo prekomeren nakup, ampak tudi proizvajalci in trgovina na debelo. Zakaj? Zato, ker so izračunali, da je zanje najbolje, če blago zadržijo in si s tem »prislužijo« razliko med staro in novo ceno.

31. julija so bile tudi mesnice v Brežicah zelo skromno založene. Tržna inšpekcija je ugotovila, da so zaklali običajno število živine in da so tokrat gostinci naročili nenormalne količine. Morali so jim omejiti nakup in zagotoviti meso ostalim potrošnikom. Gostinska podjetja so se skušala tisti dan založiti s svežim mesom zaradi tega, ker so vedela, da bodo naslednji dan že veljale nove cene!

V gostiščih so tiste dni neupravičeno zviševali cene alkoholnih pijač. Tako so na primer pivo prodajali kar za 50 odstotkov dražje, vino pa celo po dvojni ceni! Tržna inšpekcija je obiskala vse lokale in preprečila takšno zviševanje cen. J. T.

Zakaj ni bilo pretekli teden v Kočevju vode?

Od 30. julija pa do 8. avgusta je bilo Kočevje več ali manj brez vode ali pa je bila preskrba z njo minimalna. Ljudje so se spraševali, kaj to pomeni, nekateri so to celo v šali povezovali z novimi gospodarskimi ukrepi, drugi pa so pravilno uganili, da se je nekaj zapletlo pri vključitvi novega rezervoarja nad črpališčem v Blatah. Osnovno vprašanje, zakaj je bilo Kočevje toliko časa brez vode, smo zastavili upravniku Vodne skupnosti Kočevje-Ribnica Jožetu Oberstarju, ki je odgovoril takole:

— V petek, 30. julija, zgodaj zjutraj, smo pričeli vključevati novi rezervoar nad Ohrhom, iz katerega bi potem voda polnila rezervoarje nad Dolenjo vasjo ter tri rezervoarje nad Slovensko vasjo oziroma nad Kočevjem. Delali smo ves dan in vso noč, ko pa smo v soboto zjutraj vključili črpalke, le-te niso mogle napolniti 850 kubičnih metrov velikega rezervoarja. Namesto predvidenih 35 litrov vode v sekundi so potiskale v rezervoar borili 18 litrov, s čimer seveda nismo mogli zadovoljiti potrošnikov v Ribnici, Kočevju in drugod. Ta voda je

komaj zadoščala za preskrbo Ribnice, pomožna črpalke v Slovenski vasi pa je za silo oskrbelo Kočevje, vendar le minimalno. Kmalu smo ugotovili, da je rezervoar v Slovenski vasi prenizek in da ne moremo dobiti iz njega vode v rezervoarja nad Kočevjem. Izključili smo ga in črpalke so polnile stari rezervoar (190 kubičnih metrov) nad Kočevjem, medtem ko je bil novi 1000-kubični rezervoar še brez vode.

Osnovna napaka je bila v projektu (projektant Niske gradnje iz Ljubljane). Črpalke, ki jih je

leta 1961 napravil Litostroj po naročilu projektanta, niso dobre za ta vodovodni sistem. Zanj je v Ohrhu je 6,6 metra globoko, črpalke pa so skoraj 90 metrov proč in sploh niso mogle spraviti dovolj vode v rezervoar nad črpališčem.

Vodno krizo so nazadnje rešili tako, da so izključili novi rezervoar, črpalke pa spet po starem potiskajo vodo proti Kočevju in Ribnici. Verjetno bo potrebna še ena črpalka med zanjtem in črpališčem, kar pa bo zahtevalo dodatne investicije.

RIBNIŠKA KRONIKA

Po predlogu, o katerem mora dati soglasje še občinska skupščina, naj bi znešale nove stanarine od 1. avgusta dalje v ribniški občini takole: za zgradbe, ki so bile zgrajene do leta 1959, znaša koeficient povišanja 2, za zgradbe, zgrajene leta 1960 – 1,70, za zgradbe, zgrajene leta 1961 – 1,60, za zgradbe, zgrajene leta 1962 – 1,50, za zgradbe, ki so bile dograjene leta 1963 se poveča najemnina za 0,30 in za stanovanja, zgrajena leta 1964, se poveča najemnina za 0,5. Nova cena drv še ni definitivna, predvidoma pa bodo stala 6.240 din franko Ribnica.

Gradnja stanovanjskih poslopij v Ribnici lepo napreduje. Stolišč je že nekaj časa pod streho, prav tako tudi stanovanjski objekt zdravstvenega doma Ribnica. Tudi privatni graditelji so po-

zidali že nekaj stavb kljub pomanjkanju gradbenega materiala, posebno železa in cementsa.

Potrošniška mrzlica je prenehala in teče življenje spet po starih kolesech, edino pred pekarnami so ostale še vrste. Kapacitete pekarn v Ribnici so premajhne in kdor si v dopoldanskih urah ne priskrbi kruha, bo ostal tisti dan brez njega.

V Ribnici narašča število elegantnih avtomobilov smajorja. Piško ni več moderen in kdor hoče kaj veljati, si mora kupiti smajorja. Pa tudi drugače je v Ribnici razmeroma veliko število osebnih avtomobilov, posebno fičkov in drugih smank. Zlobni jeziki trdijo, da imajo največ smajorjeva tisti ljudje, ki še nikoli niso bili na delu v tujini ...

NOVO V BREŽICAH

Izredno lepa nedelja je privabila na bregove Krke veliko kopalcev, v Čateških Toplicah pa je bil bazen tako natlačen, da ra plavanje sploh ni bilo prostora. Med obiskovalci Krke je bilo tudi tokrat nekaj takih, ki so izkoristili bivanje ob vodi za pranje svojih avtomobilov. Najbolj nevljudni jih zapeljejo kar v strugo, kopalci vzdolž reke pa morajo potem sušiti to umazanijo. V takih primerih bi morala turistična društva ostreje ukrepati in uvesti bi bilo treba denarne kazni za tovrstne prekrške.

V minulih dneh je bil brežiški grad prizorišče filmskih in televizijskih snemanj. Na stopnišču in v slavnostni dvorani je posnela nekaj prizorov ekipa tujih filmskih delavcev z glavno

igralko Kathrin Spaak za zgodovinski spektakl »Mademoiselle de Maupin«.

Ljubljanska televizija je v gradu snemala televizijski film »V dolini gradov«. Gledalci ga bodo verjetno videli že na jesen v okviru kulturnih oddaj slovenske televizije.

Nove cene so prodajalke na brežiškem trgu hitro razumele. Izbra povrtnin in sadja je bila zadovoljiva, vsak pridelek pa je bil za nekaj odstotkov dražji kot prej. Jabolka in slive so bile na prodaj po 300 dinarjev za kilogram, breskve po 300 in 350 dinarjev, zelena paprika po 500 dinarjev, endivja po 400 dinarjev in smetana 150 dinarjev merica, piščanci 900 dinarjev komad in jajca 45 dinarjev kos.

Srnico Miki je kolektiv metliške tovarne BETI vzel za svojo. Pred meseci so jo še čisto majhno in neboljgno našli lovci, danes pa je že zrasla in ji v Metliki ni prav nič hudega. Na tovarniškem dvorišču ima svojo hišico in vedno dovolj hrane. Miki se ljudi prav nič ne boji. Nasprotno! Prav rada ima, če jo kdo poboža.

O delu smolenjevaške „SLOGE“

Ob 23. obletnici likvidacije belogardistične postojanke nad Smolenjo vasjo pri Novem mestu

Smolenja vas, kakšne 4 km od Novega mesta oddaljena vasica, je imela pred zadnjo svetovno vojno dovolj pridne, delavne in razgibane mladine. To so bili predvsem kmečki fantje in dekleta, ki so delali na posestvih staršev, poklicnih delavcev pa je bilo prav malo; ti so delali v redkih novomeških podjetjih oz. delavnicah. Delo je potekalo od jutra do večera; takrat nihče ni govoril o 8 ali 7 urnem delavniku. Kmečko delo pa je že tako terjalo celodnevno in naporno naprezanje. Za razvedrilo mladine se takrat nihče ni zanimal; bila je prepuščena sama sebi.

Samo nedelja je bila prost dan, ko so se mladi zbrali popoldne na skromno razvedrilo, skupen sprehod ali zabavo v bližnjih krajih. Veselo so se oglasile harmonike in odmevale lepe pesmi. Včasih tudi ni zatajil kakšen na raznju pečen picek, zalit s kozarčkom domačega cvička. To je bila zdrava mladina; eden za vse, vsi za enega! V takem razpoloženju smo na neki popoldanski zabavi leta 1937 sklenili, da bomo našo vaško skupno solidarnost

imenovali društvo »SLOGA«. Čeprav društvo v začetku ni imelo političnega obtežja, so zanj kmalu izvedeli v bližnji okolici. Naprednejši ljudje so z nami simpatizirali, drugi pa so nam zavdali; zlasti smo bili trn v peti tedanji duhovščini v Šmihelu pri Novem mestu.

Leta 1941 so s fašističnim vdorom v našo domovino nastopili težki časi. V takem položaju se je smolinska »SLOGA« še bolj strnila in začela tudi politično delovati. Na nekem sestanku julija 1941 je tedanji sekretar organizacije OF v Smolenji vasi seznanil član »SLOGE« s političnim položajem in potrebo, da se njene vrste še bolj strnejo. Vsi smo to razumeli in se takoj opredelili za OF Slovenije.

Neke jesenske nedelje 1941 smo zvedeli, da je duhovnik s prižnice Šmihelске cerkve govoril o smolinski »SLOGI«, ki da je »pohujšljivo društvo, ki vodi mladino v pogubo in brezverstvo...« Kmalu nato pa je prišel neke nedelje v Smolenjo vas tedanji Šmihel-

ski kaplan (ne spominjam se točno, ali je bil to Nande Babnik ali Wolbang) maševati. Po maši je sklical sestaneke vaških moži, da bi se nekaj važnega pomenili. To so zvedeli tudi tedanji politični delavci OF v vasi in nekateri člani »SLOGE«, pa so se na ta sestanek tudi kar sami povabili.

Ze prve besede dušnega pastirja so odkrile namen sestanka: razbiti je hotel »SLOGO« in začeti z organiziranjem bele garde. Takole je začel kaplan: »Dragi moži in očetje, vidite, kam odhajajo vaši sinovi in hčere... Tu, v vaši vasi, se je organiziralo društvo »Sloga«, v katero se vlačijo vaši otroci in kjer se pijačuje, se mladina moralno kvari in podobno. Kaj če bi za to izvedeli italijanski vojaki — lahko bi bila vsa vas v nesreči!« Pri teh besedah je kaplana prekinil Janez Sušteršič in mu rekel, da Italijani vse to že vedo, saj jim je on sam to prejšnjo nedeljo s prižnice v Šmihelu oznanil. Sekretar odbora OF pa je takoj nato kaplana vprašal, kaj hoče s tem doseči, kaj ga briga »Sloga« in da naj prekliče, kaj je o njej govoril s prižnice, kot laž. Predsednik »SLOGE«, po-

DOLENJSKI LIST 5

Obdržimo DOLENJSKI LIST - našo javno družbeno tribuno!

DRAGI BRALCI!

Ko vam danes napovedujemo podražitev domačega pokrajinskega tednika, bi vas ob tej priložnosti radi spomnili na nekaj resničnih dejstev. Odveč in napačno bi bilo o njih molčati, ko pa v vsem gospodarstvu prihajamo na polno uveljavitev ekonomskih odnosov. Prav zdaj odpravljamo različne dotacije, regrese, popuste in podobne olajšave, ki jih je skupnost doslej zbirala prek davkov in dajatev delovnih organizacij v proračunih, s tem pa izredno krepimo naše gospodarstvo. Pomoč dnevnemu in drugemu političnemu informativnemu tisku bo posledično mnogo manjša. Leto in leta smo zahtevali, naj se odpravijo različni regresji in dotacije, ki samo zamegljujejo podobo o dobrem ali slabem gospodarjenju. Ta načela pa seveda v celoti veljajo tudi za pokrajinski tisk.

O naših težavah in načrtih smo vam zadnje čase že marsikaj napisali; tudi prejšnji teden smo vas obvestili o tem, da bodo morali lastniki izdajatelji Dolenjskega lista povečati naročnino, če želimo dobiti potrebna sredstva. Prav zdaj pa so se povečale tudi cene tistih potrebščin in materialov, brez katerih ne moremo izdajati časnika; dražje so tiskarske storitve, prevozi, električna energija in poštni izdatki. Vse to bi terjalo, če bi ostali pri starem, še večjo pomoč občinskih skupščin našemu pokrajinskemu tedniku.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

V zadnjih 3 tednih so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Lado Pirnar, Pepca Sinkovec, Ana Mikec, dr. Ljubo Kretič, Slavka Pirnar, Marija Grahek, Ivanka Zaleleč, dr. Nada Cimerman, Martina Plesničar, Franjo Senica, člani kolektiva Splošne bolnice Novo mesto; Janez Gornik, člani kolektiva Krka Novo mesto; Franc Lenart, člani kolektiva Kremen Novo mesto; Dimitrij Petrovič, Vinko Dolenc, Ljubo Murnik, Ivan Mežan, člani kolektiva Elektro Novo mesto; Miroslav Filipovič, vojak iz V. P. 1394/119 Novo mesto; Vlado Foršček, Vinko Kebelj, Stane Ravbar, Cveto Moro, Slavko Virant, Ciril Čelič, Peter Mikec, Jože Malnar, Franc Jakše, Ivan Besek, člani kolektiva Kovinar Novo mesto; Peter Gimpelj, člani kolektiva Iskra Novo mesto; Aleksander Zupan, Anton Srebrnjak, Aldo Sodlič, Franc Hančič, Alojz Avbar, člani kolektiva IMV Novo mesto; Anica Ferfija, članica kolektiva Novoteks Novo mesto; Danijel Štirn, člani kolektiva Pionir Novo mesto.

Ivan Krizan, Domine Kužnik, Ivan Sobar, Jože Plut, Marjan Muhlič, Anton Pavlin, Jože Kavšek, Ivan Okleščen, Marko Rudman, Anton Mavšar, Vinko Kriznik, člani kolektiva Kovinar Novo mesto; Marjan Zorc, varilec iz Gornje Lakenca; Viktor Porenta, Franc Kranjec, Albina Legan, Tončka Pate, Alojz Murn, Slavko Vidmar, člani kolektiva skupščine občine Novo mesto; Peter Henigman, člani kolektiva Opremales Novo mesto; Marjan Krstinič, Jože Udovič, Anton Ravbar, Angela Zakonšek, Slavka Hočevar, Silva Les, Martina Fink, Slavka Udovič, Rozalija Hočevar, člani kolektiva Novoteks Novo mesto; Janez Golobič iz Komunalnega podjetja Novo mesto; Alojz Paternost, člani kolektiva Splošne bolnice Novo mesto; Ivanka Krupič, člani kolektiva G. O. Novo mesto; Franc Hrovatič iz ZTP postaja Novo mesto.

Koliko ste dobivali doslej in kaj ste za to plačali?

Dovolite, da tudi vam posrežemo s podatki, s katerimi smo v soboto seznanili predstavnike občinskih odborov SZDL našega področja in člani izdajateljskega sveta našega tednika:

v letošnjem I. polletju smo izdali 25 števk Dolenjskega lista v skupni nakladi 606.320 izvodov ali povprečno vsak teden 24 tisoč izvodov. Vseh dohodkov smo imeli v prvem polletju 47.503,137 din, vseh izdatkov pa 45.890.336 din. Podatki torej povedo, da je znašala polna lastna cena za vsako številko našega lista 76,68 dinarjev oz. da je znašala resnična vrednost 25 števk prvega polletja 1892 dinarjev. Obračun plačane naročnine

pevali v istem času za vsako številko našega lista kar po 1292 ali celo lih 68 odstotkov!

Vsak naš naročnik je torej dobil v 6 mesecih »blaga za 1892 dinarjev«, zanj pa je plačal manj kot eno tretjino oz. 600 dinarjev. S tem je v prvem polletju prispeval za številko, ki nas je stala skoraj 76 dinarjev, komaj 24 dinarjev, v trafiki pa je plačal za en Dolenjski list v tem času 40 dinarjev. Če bi ostali pri takih cenah vse letošnje leto, bi bil obračun še drugačen:

pri letni naročnini 1200 din bi stalni naročnik prispeval za vsako izmed 52 števk komaj 23,08 dinarjev, v kolportu pa bi dal za 52 števk 2080 dinarjev.

Vsak poštenjak nam bo potrdil, da tako dolgo ne bi več moglo iti. Zato tudi prehod na novo gospodar-

stveno z oglasji in objavi, z uradnim vestnikom in na druge, že doslej uveljavljene načine. Z novim letom pa se bo, kot vse kaže, treba ekonomski ceni tednika še bolj približati. O tem vam bomo kaj več povedali decembra, ko bodo dokončno znani vsi novi stroški in celotna rešila, potrebna za tiskanje domačega pokrajinskega glasila SZDL.

Čim več bo odpovedi, tem dražji bo list!

Ni nam vseeno, ko vas seznanjamo s številkami v tem obvestilu. Hudo nam je, ko se je že prejšnji teden odjavilo kakih sto dosedanjih naročnikov, saj smo bili vsakega novega naročnika vedno vesel kakor novega člana velike družine bralcev Do-

»... pa če bo trikrat
dražji, bo ostal pri hiši -
ker je naš list!«

v I. polletju pa spet pove:

da je plačal vsak redni naročnik s 600 din polletne naročnine komaj 32 odst. vseh stroškov, da pa sta hkrati kolektiv Dolenjskega lista (z oglasji, reportažami, uradnim vestnikom in kolportu) in naše občine (s pogodbenim sofinanciranjem) pris-

penje, ki smo ga upeljali z gospodarsko reformo.

Priznajmo, da smo se razvadili!

Tako smo vsa leta doslej prodajali naš lokalni časnik: naročnik je prispeval zanj manj kot eno tretjino, vse drugo pa smo morali zbrati z različnimi reklamami in drugimi (potrebni in nepotrebni) oglasi, s tiskovnim skladiščem, plačanimi reportažami in z drugimi dohodki. Občine so vse do lani dajale za list večje ali manjše dotacije, ki smo jih letos zamenjali s pogodbenim sofinanciranjem stalnih občinskih strani. Le-te bodo verjetno ostale tudi v bodoče, le da bo pomoč občinskih skupščin v ta namen znatno nižja. In kar vsi po vrsti smo mislili, da mora biti politična propaganda, obveščanje in podobno delo čim bolj brezplačno, pa čim cenejše! Razvadili smo se — in hkrati pozabljali, da socializem ni sociala!

Zato velja odslej načelo: tudi naš tisk se mora kar najbolj približati ekonomskim potrebam. Ne docela, ker bo družba še vedno podpirala to koristno in potrebno delo. Po domače povedano: naročnik bo prispeval odslej večji delež za svoj časopis, medtem ko bomo del potrebnih stroškov še vedno

lenjskega lista! V minulih 15 letih se je vsako leto znova pokazalo, da se krog naših bralcev, prijateljev in sodelavcev vedno širi — z naklado več kot 24.000 izvodov na teden (od tega pa je več kot 23.000 stalnih naročnikov!) ima Dolenjski list svojevrsten in zanimiv »rekord« med vsemi pokrajinskimi (lokalnimi) tedniki v Jugoslaviji! To nam je potrdilo, da je

Dolenjski list kot javna tribuna občanov našega področja potreben, da pa je hkrati tudi odraz naše zdrave lokalne samouprave;

Dolenjski list prerašča kljub vsem finančnim materialnim težavam v učinkovito sredstvo obveščanja občanov, brez katerega se danes ne bi mogli več zamisliti sodelovanja občanov v upravljanju. V tem času je naš tednik zares postal sestavni del socialistične zveze v občini; bolj vsestransko in samostojnejšo informativno kot družbenopolitično, vzgojno-izobraževalno in kulturno-zabavno vlogo prerašča tudi naš domači tednik v pomemben činitelj javnega mnenja, s čimer aktivno sodeluje pri reševanju nalog družbe.

Prav zato pa tudi iskreno želimo, da bi kljub sedanjemu nujni podražitvi obdržali v se naše dosedanje naročnike in v jeseni ter

Pojasnilo naročnikom Dolenjskega lista

Naročnino za drugo polletje 1965 bomo porabili pri vseh starih naročnikih prve dni septembra: kakor navadno, se bo tudi tokrat oglasil pri vas pismonoša in že zdaj vas prosimo, da pripravite zanj 1400 din, če imate naročnino za I. polletje v redu poravnano. Zamudnikom bomo prišteli tudi zaostanke in opominske stroške. — Prosimo, da ne pozabite: naročnina je plačljiva vnaprej, z vašim točnim plačilom pa boste omogočili nadaljnje redno izhajanje domačega pokrajinskega časnika.

Zaradi prevelikih poštnih stroškov ne moremo pobirati naročnine po tri ali celo štirikrat na leto; to bi tudi vam povzročilo dodatne stroške s pošto pobiralno. Tudi zato vas ponovno prosimo, da zapadlo naročnino takoj poravnate.

UPRAVA IN UREDNIŠTVO LISTA

pozimi pridobili še nove! Vsak odpovedan naročnik bo namreč pomenil nove, še višje stroške za posamezen izvod. V tiskarni je namreč tako, da so manjše naklade veliko dražje kot velike, saj terjajo prav toliko priprav in dela, stroški pa začno padati šele potem, ko imamo vsaj 20 in več tisoč izvodov redne naklade.

Podražitev: za 800 dinarjev

Predstavniki občinskih odborov SZDL in člani izdajateljskega sveta so v soboto v Novem mestu na skupni seji s kolektivom Dol. lista sklenili:

Dolenjski list se s 1. avgustom podraži za 800 din in znaša potemtakem nova letna naročnina 200 dinarjev, številka v drobnji prodaji v trafikah pa velja odslej 60 dinarjev. Le tako bo mogoče zbrati potrebna sredstva, ki jih list potrebuje do konca letošnjega leta. Z novim letom pa se bo naš časnik še bolj približal ekonomski ceni, o čemer bodo lastniki lista razpravljali pred koncem leta. S tem v zvezi se bo znižala pomoč občinskih skupščin listu do konca leta za pribl. 25 odstotkov.

Tudi po tej podražitvi pa bo naročnik prispeval za vsako številko komaj po 38,46 dinarjev od pribl. 87 din, kolikor bo naš tednik veljal po zadnjem dvigu cen v tiskarnah, na pošti, prevozu itd. Ta mesec bo Dol. list izhajal na 12 straneh, v jeseni pa se bo vrnil na 16 in 24 strani. In še obvestilo: za toliko, kakor se je podražil naš tednik, so se v zadnjem tednu podražili skoraj vsi pokrajinski časniki v Sloveniji.

Še enkrat: zvestoba za zvestobo!

Dobro se zavedamo, da postaja vsakomur izmed nas vsak dinar čedalje bolj dragocen (to je tudi eden izmed glavnih name-

nov sedanje gospodarske reforme!), dovoljujejo pa si vendarle opozoriti še na tole: primerjajte podražitev dolenjskega pokrajinskega tednika z različnimi drugimi cenami in višjimi prodajnimi cenami kmetijskih pridelkov, pa boste priznali, da podražitev, kakor je sicer vsem neljuba, vendarle ni tako hudo visoka. Uredništvo lista bo izkoristilo vse obstoječe notranje rezerve pri listu in poskrbelo, da bo od jeseni dalje list ob starem obsegu spet povsod tako priljubljen in zaželen, kot je bil vsa zanjna leta. Zato vas ponovno vabimo:

zvestoba za zvestobo —ostanimo zbrani okrog domačega pokrajinskega glasila Socialistične zveze in okrepi-

Naročnina za inozemstvo

S 1. avgustom 1965 se je spremenila tudi naročnina za tujino:

celoletna nova naročnina znaša 3.750 dinarjev oz. 3 ameriške dolarje.

Razliko med staro in novo naročnino bomo porabili hkrati z izterjavo naročnine v septembru (pri naročnikih, ki plačujejo naš list svojem v inozemstvu), naročnike v tujini pa prosimo, da nam sami nakazujejo ustrezno razliko v tuji valuti, vendar tako, da bo vrednost poslanega denarja v vsakem primeru odgovarjala 3 ameriškim dolarjem.

UPRAVA

mo z novo naročnino njegov gospodarski položaj, da bo posledično je in uspešneje uresničeval želje vseh svojih naročnikov, bralcev, sodelavcev in prijateljev doma kot na tujem!

UREDNIŠTVO
DOLENJSKEGA LISTA

Obračun naročnine za 1965

Mnogi sprašujejo, kako bo z naročnino za letošnje leto. Vsem našim bralcem pojasnjujemo sledeče:

za I. polletje ste že plačali... 600 din za julij 1965 znaša naročnina... 100 din za ostalih 5 mesecev do konca leta (avgust — december: 5 x 260 din)

pa... 1300 din

Potemtakem bomo za II. polletje 1965 porabili od vseh starih naročnikov po 1400 dinarjev. Kdor kupuje naš tednik v trafikah, bo plačal od 1. julija do 31. decembra (za 27 števk) skupno 1520 din.

Vsem naročnikom smo torej zaračunali naš list do konca julija po stari ceni, za vse nove naročnike po 1. avgustu pa bo veljala nova naročnina.

Podražitev za 1965 znaša torej 800 dinarjev.

UPRAVA LISTA

Predvsem za čast in dobro ime

Ljudem ni žal ne časa in ne denarja, kadar se pravdajo za čast — Teh tožba je zadnja leta vedno več tudi na občinskem sodišču v Črnomlju — Po številu slede kazniva dejanja tatvin in lahkih telesnih poškodb — Vedno manj je izrazitih kmečkih sporov zaradi zemlje ali posesti.

Zanimivo je, da se za čast in dobro ime najraje potegujejo ženske. Ne sicer vse, pač pa predvsem gospodinje. To so ugotovile že razne statistike, veljajo pa tudi za območje občinskega sodišča Črnomelj. Za gospodinjami so v takih pravih najčeseje zastopani še kmetje, medtem ko občani z drugimi poklici niso tako občutljivi, če gre za tovrsten ugled.

Pred sodiščem se kažejo pravde zoper čast in dobro ime kot posledica neurejenih stanovanjskih razmer, slabih sosedskih odnosov, alkoholizma, ljubosumnja ter očitkov zaradi zadržanja v preteklosti. Večkrat je sicer dosežena poravnava pred sodiščem, vseeno pa še v preminogih primerih teče postopek dalje in terja sredstev. Ljudem pa ni žal ne časa in ne denarja!

Tatvine in lahke telesne poškodbe

sodijo v naslednjo skupino kaznivih dejanj, s katerimi ima črnomeljsko sodišče tudi precej dela. Ugotovili so, da so storilci teh kaznivih dejanj predvsem mlajši fantje kmečkega porekla, medtem ko se polnoletni Cigani vse redkeje pojavljajo na zatožni klopi.

Osebe z nizkim življenjskim standardom in nizko izobrazbo najraje sežejo po tuji lastnini ali pa po predmetu, s katerim v pretepu poškodujejo drugega. Navadno pa tudi takim kaznivim dejanjem botruje alkohol.

Prestopki mladoletnikov niso številni, vendar preseneča podatek, da delikventna mladina ne izhaja izključno iz družin z nizkim standardom, temveč tudi iz navidez urejenih družin, kjer pa se za vzgojo otrok premalo zanimajo.

Na področju občinskega sodišča Črnomelj gospodarski kriminal ne narašča. Pač pa nastaja ob primerih, ko se posamezniki okoriščejo na račun družbe, dosti večja moralna kot materialna škoda. Praksa je pokazala, da prihaja do gospodarskega kriminala v tistih podjetjih, kjer je pomanjkljivo organizirana kontrola, kjer zane-

marjajo kadrovske politike, kjer enemu nalože več funkcij in kjer samoupravljanje nima prave veljave.

Za zemljo se ne kregajo več

V civilnih obravnavah je vedno manj tipičnih kmečkih pravih zaradi zemlje, motenja

posesti in drugih, ki so bile včasih zelo značilne in množične v Beli krajini. Tudi tega skoro ni več zapaziti, da bi se dediči spili ob zapustini in zahtevali delitev posestva. Ze v oporoki je navadno določeno, kdo izmed otrok bo posestvo prevzel in ostale izplačal, tako da posestvo ni treba prodajati.

»Saj vsi tako delajo«

Tak izgovor sodišče ne more upoštevati, če gre za kaznivo dejanje

Pretekli mesec so se morali zagovarjati na zatožni klopi Okrožnega sodišča v Novem mestu F. S., računovodja iz Novega mesta, uslužbenec J. R. in tehnik A. S., oba iz Metlike, ter D. R., tesar iz Dragoševca.

Izkazalo se je, da je lani avgusta F. S. prodal svojega fiča in dal v mehanični delavnici drugičiti stanje števca od prevoznih 61.500 na 37.500 km. Res mu je uspelo star avto prodati za 900.000 din. Nato je F. S. kupil v Beli krajini 4.800 DM, jih naložil na devizni račun pod tujim imenom ter tako prišel do tujčnega avtomobila Renault R-8.

Tesar iz Dragoševca je bil na delu v Nemčiji in od tam pošiljal domov marke, brat pa je zanje našel kupca F. S. in A. S. Slednji je kupil 4.200 DM po 280 din, medtem ko je bil v teh kupcih s tujo valuto J. R. le posrednik.

V zagovoru je F. S. priznal obe kaznivi dejanji, obenem pa izja-

vil, da se ne čuti krivega, češ da vsi tako delajo. To pa ni izgovor, ki bi ga sodišče lahko upoštevalo, četudi se po drugi strani sliši, da je res tako. Pred drugičenje števca smatra sodišče za goljufijo, kjevanje s tujo valuto pa je tudi kaznivo dejanje.

Oba brata R. sta v glavnem priznala krivdo, medtem ko je A. S. trdil, da je od D. R. kupil avtomobil, ne pa valute. Tudi njegov izgovor ni bil dober, saj je bilo ugotovljeno, da je malo pred nakupom avtomobila šel v banko vprašat, kakšen je postopek za otvoritev deviznega računa. Torej je imel opravka z valuto!

Sodišče je prisodilo F. S. 11 mesecev zaporov in 120.000 din denarne kazni, J. R. 10 mesecev zaporov, A. S. 7 mesecev zaporov in D. R. 8 mesecev zaporov, vsem pogojno za dobo dveh let. Razen tega morata brata R. povrniti prejetno pridobitno premoženje korist pri prodaji mark v mesku 300.000 din.

»Junak« iz Suhe krajine bo sedel 45 dni

Anton Skufca iz Malega Lipja pri Žužemberku je znan pretepač, ki za vsako malenkost seže po kolu. Medtem ko mu je zaradi lahke telesne poškodbe tekla pogojna kazen, je letos marca zagrešil dve novi kaznivi dejanji.

20. marca je s kolom za privezovanje trt udaril po glavi Cveto Blatnik, devet dni kasneje pa je z dva metra dolgim kolom poškodoval Marijo Včmar.

Pred senatom Občinskega sodišča v Novem mestu je skušal krivdo valiti na druge in se je izgovarjal na slabo zdravje, medtem ko je v resnici povod njegovi nasilnosti alkohol. Kadar se opije, raz-

gra in povzroča telesne poškodbe svojim in tudi drugim. Pogojno kazen je sodišče

NI DOSTI BOLJŠE, KOT JE BILO PREJ V METLIŠKI OBČINI

Tržna in sanitarna inspekcija sta že pred letom dni pregledali vsa gostišča v metliški občini. Ugotovili sta največ pomanjkljivosti pri sanitarijah. Čistih in pravilno urejenih stranišč skorodaj ni bilo, zlasti pa ne v zasebnih gostiščih.

V Gostinskem podjetju Metlika večina zaposlenega osebja tedaj ni poznala predpisov, ni imela potrebne strokovne izobrazbe itd., kar vse se je odražalo v poslovnem

Ker je precej Belokranjec izseljenih v tujini, se ob zapušinskih razpravah tudi oni pojavljajo kot dediči, vendar se največkrat odpovedo skromni zapuščini očetne hiše. Ne samo ti, tudi domači dediči se vedno česče odpovedujejo dedovanju in svoje deleže odstopajo sorodnikom.

Zakaj je treba čakati?

Ko pride občan s svojo zadevo pred sodišče, ves vnet za stvar, bi rad imel že čez nekaj dni razpravo, da bi se izkazalo, kdo ima prav. Zatevkov je preveč, sodnikov malo in še ti so prezaposleni, zato se zgodi, da traja sodni postopek včasih tudi več tednov ali celo nekaj mesecev. Pravica pa se prej ali slej le izkaže.

GRDO JE RAVNAL Z OTROKI

Jožeta Hočevarja iz Bodganje vasi pri Žužemberku je občinsko sodišče v Novem mestu obsodilo na 2 meseca zaporov in zdravljenje v zavodu za alkoholike. S svojima otrokoma (8-letno Darinko in 11-letnim Jožetom), pa tudi z ženo je v pijanosti zelo grdo ravnal. Večkrat jih je pretepel, napadel ponoči iz hiše in sploh tako razgrajal, da tudi sosedje niso mogli več prenašati tega. Zaradi prekomernega vdanja pijači so ga odpustili z dela, zato zadnje čase ni bil zaposlen. Hočevar je pred sodniki ob-

Vinjen ukradel prašička

Kaj vse ljudje store, če malo peveč pogledajo v kozarec! Zaužit alkohol je bil tudi kriv, da je eden iz vsele družbe, ki se je z lepim avtomobilom pripeljala iz Ljubljane v Male Poljane, zagrabil mladega pujska, ga slišal v avto in odpejal s seboj v Ljubljano. Samo iz objektivnosti!

Miličniki so že naslednji dan potrkali na vrata S. N., kovinostugarja, ki je bil doma na dopustu, sicer pa zaposlen v Nemčiji.

Prašička je gospodar v Malih Poljanah dobil nazaj, občinsko sodišče v Novem mestu pa je pred kratkim izreklo kazen za objektivnost, ki je kljub vsemu tatvina. N. S. je sprva tajil, da bi vzel prašička, ob soočenju s pričami pa dejanje priznal. Poudarjal je, da v tistem stanju kaj takega gotovo ne bi storil. Obsojen je bil na 20 dni zaporov, pogojno za dobo enega leta.

NESREČE

Med spanjem pod cesto

Janko Rudman s Hrasta pri Suhorju se je 8. avgusta ponoči peljal z osebnim avtomobilom iz Metlike proti domu, pa je med vožnjo zadremal in se pri Bečici vasi prevrnil. Lažje poškodovanega voznika so odpeljali v bolnišnico, na vozilu pa so ocenili za 200 tisoč dinarjev škodo.

Z vespo v nezvesti

Ker je prehitro vozil, je 6. avgusta s veslo zaneslo s ceste pri Primostku Alojza Pirca, ki se je na vespi peljal iz Gradca proti Metliki. Nesreča se je pripetila na ovinku. Motorist je padel, se pobli po glavi in drugih delih telesa in so ga nezavesnega odpeljali v bolnišnico.

Motorist v mopedistu

Na cesti iz Sentjerneja proti Raki se je motorist Ludvik Globovnik iz Zameškega 6. avgusta ob 20.30 zalezel v mopedista Lada Cerneta iz Sentjerneja. Globovnik ni upošteval mopedistove prednosti.

Avto povozil otroka

Na avtomobilski cesti pri Lukovku je nemški državljani Friedel Pfeiffer 4. avgusta popoldne z osebnim avtomobilom do smrti povozil 7-letno Cveto Starič iz Lukovke. Deklica je stekla čez cesto tik pred avtomobilom, tako da voznik ni mogel zavreči in preprečiti nesreče. Otrok je naslednjega dne umrl za poškodbami v novomeški bolnišnici.

Kokoši tatovi v Muhaberu

V noči od 7. na 8. avgust je izginilo iz hleva Mire Derganc v Muhaberu 18 kokoši, vrednih okoli 200.000 dinarjev. Osumljeni so Cigani, ki taborijo v bližini.

Prikolice v jarku

Na avtomobilski cesti pri Kromovem je 5. avgusta ponoči počila tovornjaku SU 205-91 (voznik Stojan Rajčević) os prikoličnih zadnjih koles, zato je prikolica obležala v jarku. Škode je za 600 tisoč dinarjev.

Ribe žive, ribič mrtve

8. avgusta popoldne sta Anton Medić in Peter Püreber iz Selšča pri Dolenjskih Toplicah, stara po 18 let, lovila ribe v potaku Sušici. Da bi bil lov čim večji, sta se spomnila lova z elektriko. Na bližnji električni daljnovod sta obesila žico, drugo pa vrgla v vodo. Ko je hotel Medić žici spojiti, ga je napetost 220 V najprej hudo stresla, nato pa vrgla ob tla. Hudo poškodovanega fanta so odpeljali v novomeško bolnišnico, kjer pa je podlegel poškodbam.

Eksplodizija v otroških rokah

Milan Šetina, osemletni učenec iz Velike Bučne vasi, je doma našel nekaj vžigalnih kapic, ki so ostale od miniranja v kamnolomu. 7. avgusta jutraj je povabil sestro Drago, staro 9 let in Lovra Mrvarja, 9 let, da bi skupaj z njimi preizkusili, kako počijo vžigalne kapice. Na dvorišču so najprej toliko po kapicah, ker pa nobena ni hotela počiti, so sklenili, da jih bodo zažgali. Eksplodivne kapice je držala v rokah Dragica, Milan pa je pritrkal ogenj. Nenadoma so vžigalne kapice v deklinskih rokah eksplodirale. Posledice so hude: fanta, ranjena po obrazu, sta v ljubljanski bolnišnici, deklita pa je eksplodizija težko ranila prste.

Greh bi se mi zdelo in zameril bi se vsakemu, kdor bi se predznil reči, da nisi velik pesnik, France Prešeren! Ali ne bodi nejevoljen, če si ti upam očitati, da prerok nisi bil. Zakaj pretekle so že tri dolge desetine let, kar si v lepem sonetu Slovencem obetal:

Kaj je do zdaj Ljubljana doživela, vam bo Homerjev naših pesem pela.

A zastoj se še dandanašnji dan obračamo po slovenskem polju, da bi iztaknili kje kakega Homerja. Med gobami, ki so v deževnem vremenu tod zrastle, še naletim kake posamezno glivo, ki živi od danes do jutri, ali krepkejših vzrastkov vidimo le redko. Pač je že ta in onj ubral strunico in zaklical epično muzo, ali nekateri ljudje med nami pravijo — ne vem, ali iz zavisti ali iz kakega drugega razloga tako sodijo — da te melodije bolj žalijo izvedenčev uho, kakor vesesljujejo. Bati bi se bilo tedaj tudi meni enake ostre sodbe, ko bi svoj odlomek tega, »kar je Ljubljana doživela«, v merjenih verzih pravil. Pa ne odvrta me od takega dela samo spoznanje, ne — zakaj ne bi resnice povedal — tudi spoznanje nezmožnosti me naganja, da v prosti povesti povem, kar mi je razgrnila muza — če ni do zdaj še neslišno, da bi novelisti tako dobrodejno ženo imeli.

Ljubljana, slovenske Atene — Bog mi grehe odpusti, da te tako imenujem — ni Slovencem treba praviti, da si stara! Poznam sicer stare žene, vem, da jih z leti popusti tudi spomin, da so pozabljive in se iz svojih mladostnih let ne domisljajo vsega. Ali vem pa tudi, če kaj vidijo v življenju, kar se veže z njihovimi prejšnjimi dogodki, da se jim tako izrodi in ponovi vse to in da potem utegnejo cele ure dolgočasiti posluševalke. Tako bo tudi tebi morda v dandanašnjih časih, ki se ti je jela zopet malo življaja kri po žilah pretakati, na misel prišlo, da so nekaj po tvojih ulicah vrlj možaki korčali v dolgih črnih haljah ali, če so bili »naj-

JOSIP JURČIČ Hči mestnega sodnika

bogatejši in najrazumnejši«, celo v rdeči obleki. To so bili mestni svetovalci. In preverjen sem, da se med temi domisliš tudi poštenega moža, Janeza Sumreka, ki je bil mestni sodnik, glava in zaslonba celega mesta; zlasti se ga moreš domisliti, če dandanašnji dan po svojih ljubih otrocih pogleduješ in vidiš med množnim številom, ki obsega filistre in samogoltnike, včasih tudi kakega vrliga moža, svojega pravega sina ali hvaležnega gosta.

Posebno v štirinajstem stoletju so se vladarji habsburške rodovine, katerim je bila prišla kranjska dežela, že 1. 1282 ločena od Koroške, za vedno v last, veliko pečali za napredek Kranjske sploh, zlasti pa poglavnega njenega mesta, Ljubljane. Kupčija in obrtnjaki, kateri ste začeli tu precej zgodaj cvesti, našli ste v njih vedno pomoč zoper premočne plemenitaše, kateri so ali iz zavisti ali iz nagajivosti mesto nadlegovali in mu zdaj pa zdaj kratili stare pravice. Cela vrsta pisem se nahaja, ki potrjujejo to in ono privilegijo, ki branijo meščane tega ali onega mogočnega prevzetnega ali ki jim dele nove prostosti. Tako, postavim, zatrjuje več takih svobodnih meščanom ljubljanskim pravico, da si smejo izmed sebe vsako leto voliti sodnika, kateri ima edini pravico razsojevati medsebnne pravde in razpore. Leta 1422 je to častno službo opravljal mož, ki smo ga že imenovali Janez Sumerek.

Pomladnega jutra je sedel mestni sodnik, velik mož pri petdesetih letih, pri zajtrku. Njemu nasproti je sedel mož kakih petnajst let mlajši od njega, kupec Simon Grniščak. Sodnik je bil popolnoma

praznično, ali bolj prav službeno opravljen: ogrnjen je imel rdeč benečanski plašč in znamenje sodniške oblasti, tenek meč, je sloneč pripravljen ob njegovem stolu. Kupec je bil oblečen sicer v prosti meščanski obleki, ali poznalo se je tudi na njegovih, da se je na današnji dan za nekaj posebnega odločil. Kar se osebnosti poslednjega moža tiče, ne bi mu mogel pač nihče očitati posebne lepote na njegovem životu, pa reči bi se smelo, da se tudi ne bi bil lahko človek našel, ki bi trdil, da je eden tistih ljudi, o katerih svet pravi, da bodo pri ženskah srečni. Zakaj, ko bi ga bil natančneje razgledal od nog do glave, moral bi se čuditi krepkim udom, velikanski roki in pogumnim moževim pogledom. Ali ženske, katerim dobri ljudje natvezijo, da imajo posebno čut, ločiti lepo od manj lepega, spotikale bi se bile morda ravno na teh naštetih prednostih, češ da ni pravih razmer, katere na prvi videz očesu ugajajo.

»Le pij malo. Ne bo ti škodovalo, če ga ravno nisi zjutraj vajen!« pravi sodnik in natoči kupcu čašo. »Jaz imam že to navado, da ga srknem po vsaki jedi nekaj kapljic, in poznam, da mi prav dobro tekne. Ze ne pommim, kdaj sem bil bolan. — Treba bo kmalu iti. Svetovalci se bodo zbrali in potem moramo iti tlako delat, novega deželnega glavarja pozdravljat. Bog nam pomagaj, da nismo boljsega dobili!«

»Strela božja ga naj!« odgovarja kupec Simon Grniščak in pije. »Kdo bi si mislil pred letom, ko smo za žive in mrtve pričakali z njim, da bo nam nazadnje še nad glavami. Kaj je vendar to, da je vojvoda izvolil ravno tega Jurija s Turjaka za glavarja?«

»Tega si ne moreš razložiti? To je pač lahko razjasniti si zakaj. Saj veš, da so vsi ljudje taki, in vse, kar je Bog ustvaril, je menda tako, da si pod-pore išče povsod. Drevo svoje korenine globoko po tleh razplete po prsti in okoli kamenja, potem šele trdno stoji.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 13. avgusta — Liljana
Sobota, 14. avgusta — Demetri
Nedelja, 15. avgusta — Marija
Ponedeljek, 16. avgusta — Rok
Torek, 17. avgusta — Radivoj
Sreda, 18. avgusta — Helena
Četrtek, 19. avgusta — Judevit

ČESTITKE

Dragi mami Mariji Zupančič iz Dol. Lakovnice želimo za dvojno praznovanje vse lepo, največ pa zdravja — otroci.

Ljubi mami Mariji Kozjan iz Zelenbeja 9 pri Metliki želi za njen rojstni dan veliko zdravil in veselih dni hčerka Angelica z možem Jožetom iz Novega mesta.

Anici Obravnič, babici iz Volčičeve 8, Novo mesto, čestitajo za rojstni dan in ji želijo še mnoga zdrava leta: mama, ata, sestra in bratje.

PREKLIC

Ivan Levstik iz Podgora št. 5 preklicuje željo, ki sem jih izrekel tovr. Francu Bobnarju iz Podgora št. 11 in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

MAKLOGLAS

PRODAM štedilnik znamke »Proletar«, Skrlj, Jerebova 18, Novo mesto.

PRODAM kotel za žganjekuho in mlin šrotar. Alojz Jirša, Lokva št. 25, Breznica.

UGODNO OPROMAD vprežne travniške kombinirane grablje. Naslov v upravi lista (719-65).

PRODAM vidljiva vrata z okni, rabljena kuhinjsko opremo, poseljena vložka in likal. Trdinova 36, Novo mesto.

PRODAM opek visok štedilnik »Gorenje« in vidljiv lev štedilnik. Bratin 47, Novo mesto.

UGODNO PRODAM NSU Primo 150 cm. Prislova pot 12, Novo mesto.

ODDAM SOBO dvema mirnima dijakoma. Naslov v upravi lista (718-65).

ENOSOBNO VELIKO STANOVANJE zamenjam v Novem mestu za enakovredno v Sevnici ali v Krškem. Naslov v upravi lista (723-65).

ZARADI VESELJA do dela z mladino si želim v učiteljski poklic. Višja izobrazba, urejena volja. Ponudbe pošljite na upravo lista pod »Soba«.

ZDRAVILISCE ROGAŠKA SLATINA. — Zelo dobi katar, čir na želodcu in dvanajsterniku ter katar debelega črevesa zdravite s uspehom in prirodnim zdravilom rogaškimi »Donate« vrelcem. Zahtevajte ga v svoji trgovini, to ga pa dobe v Novem mestu pri trgovskem podjetju »Hmeljnik« — telefon 21-129 in »Sandards« — telefon 21-156.

ISČEN prazno sobo v Novem mestu ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista (727-65).

PROSIMO NADNITELJA PREDLOGA ZAZIDAVE naselja Majda Sile v Novem mestu, da načrt vrne pri vratarju na Rotovku.

NA MESTNIH NJIVAH oddam sldano garažo. Ponudbe pod št. 1. septembra na upravo Dol. lista.

KINO

Brežice: 13. in 14. 8. ameriški barvni film »Dva tedna v drugem mestu«. 15. in 16. 8. španski barvni film »Pevec potepuha«. 17. in 18.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00 ure.

PETEK, 13. AVGUSTA: 8.05 Zabavni zvoki. 9.00 Pionirski tednik. 9.30 Slovenske narodne pesmi. 10.35 Naš podlistek V. Marcon: Preprosta aritmetika — II. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Pojeta tenorist Mitja Gregorac in mezosopranistka Sonja Draksler. 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Milko Trstenjak: Pomen selekcije za vzgojo kvalitetnih sadnih sadežev. 14.05 Podobe in pravilnega sveta v orkestralnih barvah. 15.25 Zabavni intermezzo. 17.05 Koncert po željah poslušalcev. 18.15 Revija slovenskih vokalnih solistov, ansamblov in orkestrskih zabavnih glasbe. 20.00 Lahka glasba. 21.00 Četrte ure z ansamblom Atja Sosan. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih. 22.10 V svetu jazz.

SOBOTA, 14. AVGUSTA: 8.05 Domače pesmi in napevi. 9.00 Poletniško popotovanje od strani do strani Ilie Otter: Limončki iz ulice morskoga psa — VI. 9.30 Igra to domače pihalne godbe. 10.15 Pesmi in plesi iz Jugoslavije. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Baritonist George London poje monologe iz oper Mojstri pevci in Parsifal. 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Milja Corne: Boljši obeti za intenzivno pridelavo lesa v planinskih nasadih. 14.05 Poljudna koncertna glasba. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20

8. francoski film »Kapetan Copartar«. Crnomelj: 13. in 15. 8. angleški film »Krik strahov«. 17. in 18. 8. ameriški film »Maščevanje vojaka Pulijana«.

Dol. Toplice: 14. in 15. 8. italijanski film »Deklica s kovčkoma«. 16. in 17. 8. ameriški film »Jules in Jima«. Kočevje: — »Jadrana: 13. do 15. 8. ameriški film »Od tod do večnosti«. 16. in 17. 8. ameriški film »Serifov sin«. 18. in 19. 8. italijanski film »Teror barbarov«.

Kostanjevica: 14. 8. ameriški kavbojski barvni film »Ponosni uporniki«. 18. 8. egiptovski film »Za vedno skupaj«.

Metlika: 14. in 15. 8. ameriški film »Razkošje v travici«. 16. in 17. 8. francoski film »Ne drezajte v posela«. 18. in 19. 8. francoski film »Denar pri ženskah«.

Mekronog: 14. in 15. 8. ameriški film »Moč z zlatim revolverjem«.

Novo mesto — »Krka: 13. do 16. 8. angleški barvni film »Ubi-jalci stare gospe«. 17. do 19. 8. ital. franc. film »Tovariši«.

Predgrad: 15. 8. francoski film »K Jamajke«.

Ribnica: 14. in 15. 8. španski film »Vragoljan iz Torreeze«.

Sevnica: 14. in 15. 8. angleški film »Veseli klub mladih«.

Sodražica: 14. in 15. 8. ameriški kavbojski film »Alamo I.«.

Stara cerkev: 14. in 15. 8. ameriški barvni film »Ni imena na naboju«.

Straža: 14. in 15. 8. ameriški film »Tom kot Robinson«.

Trebnje: 14. in 15. 8. ameriški barvni film »Človek z zlatim revolverjem«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Milica Učar iz Brežic — Miloša, Berta Zakšek iz Stolovnice — dečka, Marica Prica iz Srečije — Dragana, Frančiška Srajčič iz Srečije — Tatjano, Ana Moškon iz Reštanja — deklico.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Amalija Kužnik iz Podulca — Marijo, Stefka Novak iz Orlake — Antonijo, Jelka Zibert iz Krškega — Lidijo, Ana Matko iz Zbur — Darka, Danijela Djordjevič iz Otovca — Snežano, Slavica Gorenc iz Gorjega Impolja — Bojana, Marija Hočevar iz Zvirč — Anico, Stanislava Novak iz Cerknice — Zmaga, Ana Lavrič iz Dobrave — Francija, Marija Filak iz Bednja — Mladena, Slavica Stubljarič iz Malega Lešca — Marijo, Marija Gutman iz Mirne — Jasmino, Martina Cimerman iz Orehojvice — Tatjano, Terezija Kobe iz Vinje vasi — Terezijo, Stanislava Grlic s Senovega — Edvarda, Zofka Pisek iz Kostanjevice — Ireno, Ana Pokolj iz Vrbovca — Marijana, Marija Zabukovec iz Gabrijela — Milana, Vida Bučar iz Drče — Dragica, Anica Stukelj iz Crnomlja — Darko, Tončka Fekonja iz Leskovca — Marjeto, Marija Kastello z Vrha pri Pahi — deklico, Rozalija Sitar iz Smihela — deklico, Amalija Kuzma iz Brdavec — dečka, Marija Dragman iz Smihela — deklico, Jožeta Fortuna iz Blata — deklico.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici:

Jože Bruder, upokojenec iz Obrežja, je padel s hleva in si poškodoval hrbtenico in rebra; Jože Fitsek, delavec iz Sevnice, je padel s kolesom in si poškodoval glavo; Dragica Hudina, vnučnica posestnika iz Lukovca, je padla s kolesom in si poškodovala levo roko; Franc Jankovič, delavec s viher, je padel z motorjem in si poškodoval desno nogo; Ana Kunec, gospodinja iz Gorjan, je padla na dvorišču in si zlomila levo nogo; Ljubomira Zorko, dijalka iz Krške vasi, je nekdo povozil z avtom in mu prizadel poškodbe po glavi in levi roki; Anton Cvenšek, keramičar iz Maribora, je padel z zidarskega odrca in si poškodoval levo roko, rebra in levo nogo; Miha Jurišič,

OBVESTILA

Obvestilo staršem novomeških šolarjev

Obveščamo starše in učence, da bomo letos v petem razredu uvedli angleščino in nemščino, tako da bo v eni izmenici pouk angleščine, v drugi pa pouk nemščine. Po želji lahko prijavite v pisarni šole, katerega jezika naj bi se učili vaš otrok. Pripominjamo pa, da bo šola sama dokončno določila število oddelkov s prvim in drugim tujim jezikom.

Pismene prijave za bivanje v varstvenem oddelku za leto 1965-1966 oddajte v pisarni tajništva najkasneje do 1. septembra 1965. Ravnateljstvo osnovne šole »Katja Rupena« Novo mesto.

STANOVANJE

ENO- ali DVOSOBNO STANOVANJE v Novem mestu ali najbližji okolici nujno iščem. Plačam 20.000 do 30.000 dinarjev na mesec. Lahko tudi za nekaj časa vnaprej. Ponudbe pošljite upravi lista.

NABIRALCI ZELIŠČ: ponovno smo zvišali odkupne cene!

GVETJE: rdeče detelje (375), bele detelje (330), močvirskega osloda (230).

LISTJE: robide (100), maline (100), beladone-volje češnje (60), grenke detelje (400), jeternika (375), lapuha (100), oreha (50), melise (420), borovnice (200), ozkolistnega tropotea (70), pljučnice (150).

RASTLINE: zlate rozge (85), gladniška (90), hribske rese (330), taventrozge (180), smetlike (150), rumene lakote (100), grenkuljice (150), melise (210), vodne kreše (230), dobre misli (100), škropljice (210), črnobine (170), urhovek (180), zdravilnega jetičnika (250).

KORENINE: kompave-bodeče neže (420), arnike (1200), repinca

UPRAVNI ODBOR

TEKSTILANE, tovarne sukna Kočevje

razpisuje

za šolsko leto 1965/66

štipendiji

na naslednjih šolah:

1 štipendijo

na višji

komercialni šoli (zunanja trgovina)

1 štipendijo

na 4-letni administrativni šoli

Prošnje z življenjepisom, s podatki o dosedanjem šolanju in uspehih ter izjavo, da še ne prejimate štipendije, pošljite najpozneje do 15. avgusta 1965 na naš naslov.

Sevniška občina izpolnila obveznost do METALNE

V zadnji številki našega lista smo poročali, da bo Metalka v Krmelju skušala izposlovati od občine Sevnica 203 milijone dinarjev za obratna sredstva. To vsoto dolguje občina obratu Metalne že od ustanovitve. Pogodbo je občina te dni izpolnila in Metalna se bo lahko založila z reprodukcijskim materialom. Cene materiala so se zvišale za povprečno 45 odst. in podjetje je spet v zadregi, ker sme svoje izdelke podražiti le za 5 odst. Najti bodo morali vse skrite rezerve in morda celo delno preusmeriti proizvodnjo, če bodo odjemalci preklicali naročila.

Na podlagi sklepa upravnega odbora in temeljnega statuta delovne organizacije

ETOL Celje

razpisuje kadrovska komisija

DELOVNO MESTO

ŠEFA SPLOŠNO KADROVSKEGA SEKTORJA

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

1. diplomant višje upravne šole
2. najmanj 5 let prakse na vodilnih delovnih mestih v gospodarstvu
3. aktivno obvladanje nemškega ali angleškega jezika

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Prijave pošljite kadrovski komisiji delovne organizacije ETOL CELJE s priloženo zahtevano dokumentacijo.

Komisija za sprejem in odpoved delovnih razmerij pri podjetju

NOVOLES — lesni kombinat Novo mesto

razpisuje prosto delovno mesto

TEHNIČNEGA VODJE

v Tovarni drobnega pohištva v STRAZI pri Novem mestu

POGOJI:

Lesni tehnik z najmanj 5-letno prakso ali lesni inženir s 3-letno prakso v lesni industriji.

Pismene prošnje pošljite na naslov: NOVOLES, lesni kombinat Novo mesto, najkasneje do 20. avgusta 1965. — Nastop službe 1. septembra 1965.

Osební dohodki po pravilniku o delitvi OD.

Stanovanje zaenkrat ni na razpolago.

Kruh bi si lahko rezali ceneje, če...

Na seji občinske skupščine v Crnomlju so menili, da bi bila lahko pšenična moka cenejša, če bi mogli in znali odkriti vse notranje rezerve zasebnega kmetijstva. Kako so nekateri odborniki našli ključ za rešitev?

Nekdo je omenil, da je videl letos na belokranjskih poljih žeti sedemdesetletne starce. Drugemu so ljudje potožili, da se bojijo vsejati več pšenice, ker je ne bi imel kdo požeti. Tretji, da se seji vstal in zatrljeval, da je dovolj očitno, da bi zasebnemu kmetovalcu pomagala več in boljše pridelati mehanizacija.

»Nekdo iz naših krajev je lani dobil iz Nemčije več osebnih avtomobilov in pri pri preprodaji zaslužil nad sedem milijonov dinarjev. Zakaj se ne bi spomnil in kdaj pa kdaj tudi kakšen kmetijski stroj dobavil,« je menil glas v dvorani.

Razprava je ugotovila, da bi kmetijskih strojev verjetno bilo tudi v Beli krajini več, ko bi jih iz tujine dobili brez carine. Dandanes da so carinski predpisi taki, da je lažje nabaviti avto kot kosilni-

co. Odbornik kmetijske zadruge je predlagal, naj bi bi občinska skupščina poslala ZIS resolucijo, v kateri bi utemeljili, kako nujen bi bil brezcarinski uvoz drobne kmetijske mehanizacije.

Kot žitorodni predel, ki pridelava pšenice več kot v stari Jugoslaviji, ima Bela krajina pravico, da se poteguje za sodobnejšo obdelavo polj. Strojna obdelava bi nedvomno znatno pocenila pridelke, pa tudi pridelalo bi se več. Ker pa ima Crnomelj kmetijsko zadruge, ki bi lahko pridelke kupila, in valjčni mlin, ki bi pšenico iz pšenične moke ceneje mlet, bi bil lahko tudi kruh iz pšenične moke cenejši. Tako pa se je bilo skoraj nezogibno potrebno podrediti začaranemu krogu cen, ki so s potrditvijo na tej skupščinski seji začele veljati v crnomaljski občini.

Vezane vloge - višje obresti

RADIO BREŽICE

PETEK, 13. avgusta: 20.00 — 21.15 — Obvestila in glasbena oddaja Izbrali ste sami.

NEDELJA, 15. avgusta: 10.30 — Poročila iz naše občine — Naš prispevek: Zmanjšanje proračunske potrebnosti v šolstvu — Obnašaj se spodobno: O darilih — Za naše kmetovalce — Voljčanski: Obdelovanje zemlje poleti in priprave na jesensko setev — Igramo vam domače višje — Reportaža ob 115. obletnici kapelske godbe na pihala — Pozor, nimaš prednosti! — Pogovor s poslušalci — Obvestila in spored naših kinematografov. 12.05 — Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 17. avgusta: 20.00 — Prispevek za starše — Od torika do torika v brežiškem kinu — Reportaža s treninga brežiških rokometarjev — Obvestila — Glasbena oddaja: Umevanje instrumentalne glasbe (nadaljevanje).

ob 17.05 18.45 Novo v znanosti. 21.05 — 23.00 Skupni program JRT — Studio Zagreb.

TOREK, 17. AVGUSTA: 8.05 Od melodije do melodije. 9.00 Poletniško popotovanje od strani do strani Ilie Otter: Limončki iz ulice morskoga psa — VII. 9.30 z domačimi orkestri in ansambli zabavne glasbe. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Primož Ramovš: Divertimento za godalni orkester. 12.30 Kmetijski nasveti — France Sitar: Program sadjarstva pri poslovanju združenju kmetijskih organizacij na Stajerskem. 14.05 V delavnici skladatelja Mauricea Ravela. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 V tork navsidenje. 17.05 Koncert ob 17.05. 18.45 Na mednarodnih križpotih. 20.20 Radijska igra Zoran Bogovč: Limuzina mistra Sofronija. 22.10 S popevkami po svetu.

SREDA, 18. AVGUSTA: 8.05 Lahka glasba. 9.00 Svet skozi sončna očala. 9.30 Zabavali vas bodo domači ansambli in orkestri zabavne glasbe. 10.15 Zabavne ljudske pesmi iz Švedske poje sopranistka Busk Margit Jonsson, pri klavirju Gunnar Hahn. 10.30 Človek in zdravje. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Zbor Roger Wagner na opernih deskah. 12.30 Kmetijski nasveti — Dr. Jože Maček: Glavne določbe novega zakona o varstvu rastlin. 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05 Koncert ob 17.05. 18.15 Iz fonoteke Radia Koper. 20.00 Giacomo Puccini: Tosca, opera v treh dejanjih. 22.10 Od popevke do popevke.

ČETRTEK, 19. AVGUSTA: 8.05 Dopoldenski domači pele-mele. 9.00 Poletniško popotovanje od strani do strani Ilie Otter: Limončki iz

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Rika Bačor, France Grivec, Miloš Jakopec, Marjan Moškon, Jožica Tepey in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 60 din — Letna naročnina 2000 din, polletna 1000 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo: 3750 din vs. 3 ameriške dolarje — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 606-11-608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA: Časopisno podjetje DELO v Ljubljani.